

Fornleifaskráning vegna mats á umhverfisáhrifum Sultartangalínu 3

Bjarni F. Einarsson
Nóvember 2001

Forsíðumyndin sýnir svonefndan Förumannastein í Hvalfjarðarstrandarhreppi (nr. 29). Hann er dæmigerður fyrir þær minjar sem fundust við vettvangskönnun, þ.e.a.s. ein fjölda samgönguminja eins og vörðurnar, brýrnar, dysin og göturnar. Ljós. B.F.E.

FÖRNLEIFAFRÆÐISTOFAN

Unnið fyrir Landsvirkjun

© Bjarni F. Einarsson

Nóvember 2001

Inngangur

Að beiðni Landsvirkjunnar tók Fornleifafræðistofan að sér að skrá allar fornleifar sem kynnu að finnast á og við nokkur hugsanleg línustæði hinnar fyrirhuguðu Sultartangalínu 3. A.m.k. 200 m breið skák var könnuð allt í kringum línurnar, auk stærra svæðis í Hvalfjarðarstrandarhreppi. Leið línunnar mun liggja frá Sultartanga að Brennimer í Hvalfjarðarstrandarhreppi.

Hugmynd að línu frá Botnsheiði niður að Pyrli var ekki skoðuð og eins var ekki hægt að fara út í Búðarártungu sem er á milli Hvítár og Búðarár, vestast í Hrunamannahreppi, en þar er vitað um nokkrar fornleifar (Hrunamannahreppur, nr. 5:1-n). Áður en að framkvæmdum kemur í Búðarártungu er nauðsynlegt að fara þangað og skrá þær minjar sem þar kunna að leynast.

Farið var í gegnum helstu heimildir svo sem Sýslu- og sóknalýsingar, Sýslulýsingar 1744-47, Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns, Árbók Hins íslenska fornleifafélags, Friðlýsingarskrá og heimildir á Örnefnastofnun. Sjá nánar heimildaskrá hér á eftir.

Svæðið var að lokum kannað á vettvangi og gengið úr skugga um hvort og hve margar fornleifar kynnu að finnast á því. Vettvangsvinna fór fram í ágúst – október 2001. Hver staður fékk eitt númer og fornleifar á viðkomandi stað, einar eða fleiri, fengu sitt undirnúmer. Þannig getur einn staður geymt einar eða fleiri fornleifar. Hvert sveitarfélag hefur eigið númerakerfi frá 1 – n. Byrjað var á næsta lausa númeri, í gagnagrunni Fornleifafræðistofunnar, í sveitarfélögunum átta sem fornleifar fundust í.

Mynd 1. Yfirlit yfir eyðibýlið Búðarárbakka (Hrunamannahreppur nr. 4). Rústirnar eru vart greinanlegar þar sem þær liggja norðan undir gömlum árbökkum Búðarár. Ef myndin prentast vel má greina gerðið vestan við bæjarhúsin, rétt ofan við miðja mynd. Handan við Búðará er Búðarártunga, en einhversstaðar þar vour bæjarhús eyðibýlis með sama nafni. Í baksýn má sjá Jarlhettur og Langjökul. Ljós. BFE.

Nokkrar fornleifar eru merktar inn á kort með **X**, en að öðru leyti ekki skráðar. Eru þær taldar utan við hið kannaða svæði. Komi annað í ljós, þarf að fullskrá þær. Spurningamerki á korti þýðir óviss staðsetningu á kortinu, en þá er vísað til GPS staðsetningar og staðháttalýsingar.

Fyrir liggur svokölluð svæðisskráning á hluta svæðisins, en það er skráning úr heimildum, en ekki á vettvangi. Þessar skráningar höfðu verið gerðar í hluta Hvalfjarðarstrandarhrepps og Skorradalshrepps (Orri Vésteinsson 1995. Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson 1999). Einstaka fornleifar, sem nú voru skráðar, koma þar við sögu (sjá fornleifaskrá). Einnig lá fyrir samskonar skráning vegna svæðisskipulags miðhálandisins (Miðhálandi Íslands 1999 (a) og (b)). Aðeins tveir staðir koma þar við sögu, eyðibýlin Búðarárbakki og Búðarártunga, nr. 4 og 5, í Hrunamannahreppi.

Nr.	Tegund	Fj	Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Minjagildi	Fríðlýst	Mótvægisáðgerð
Árnessýsla, Biskupstungnahreppur									
1:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Lítið	Nei	-
2:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1900-	Lítið	Nei	Engar
2 staðir		2 fornleifar							
Árnessýsla, Gnúpverjahreppur									
36a:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1900-	Lítið	Nei	Engar
1 staður		1 fornleifar							
Árnessýsla, Grímsneshreppur									
8:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Lítið	Nei	-
9:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1900-	Lítið	Nei	Engar
2 staðir		2 fornleifar							
Árnessýsla, Hrunamannahreppur									
1:1	Varða	1	Efnistaka	Mikil	Ágætt	1550-1900	Lítið	Nei	Ljósm.+ teikn.
2:1	Gangnamannakofi	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1900-	Talsvert	Nei	Engar
3:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1900-	Lítið	Nei	Engar
4:1-n	Eyðibýli	>3	Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Hátt	Já	Rannsókn
5:1	Eyðibýli	>1	Línulögn	Mikil	-	1550-1900	Hátt	Nei	Rannsókn
6:1	Gata	1	Landeyðing	Mikil	Lélegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
6 staðir		>8 fornleifar							
Árnessýsla, Laugardalshreppur									
2:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1900-	Lítið	Nei	Engar
3:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1900-	Lítið	Nei	Engar
4:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1900-	Lítið	Nei	Engar
3 staðir		3 fornleifar							
Borgarfjarðarsýsla, Hvalfjarðarstrandarhreppur									
1:1	Vörður	6	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
2:1	Gata	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1900-	Lítið	Nei	Engar
3:1	Þjóðleið	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
4:1	Brú	1	Lækur	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
5:1	Dys	1	Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Já	-
6:1-2	Sel	>2	Línulögn	Lítill	Ágætt	1500-1900	Hátt	Nei	-
6:1	Rúst (sel?)	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Hátt	Nei	-
6:2	Rúst (búr?)	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
7:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1900-	Lítið	Nei	Engar
8:1	Varða	1	Línulögn	Lítið	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
9:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Lélegt	1900-	Lítið	Nei	Engar
10:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Lélegt	1900-	Lítið	Nei	Engar
11:1	Rúst	1	Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	Engar
12:1	Beitarhús (sauð)	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
13:1	Áningastaður	1	Línulögn	Lítill	-	1550-1900	Lítið	Nei	-
14:1	Rústir	>2	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
15:1	Staðurtengd. þjóðrú	1	Línulögn	Lítill	-	1550-1900	Talsvert	Nei	-
16:1	Varða	1	Landeyðing	Mikil	Lélegt	1550-1900	Lítið	Nei	Rannsókn
17:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
18:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Lélegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
19:1	Rúst	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Já	-
20:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Lélegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
21:1	Fjárhús	1	Línulögn	Lítill	Sléttuð	1550-1900	Lítið	Nei	-
22:1	Varða (landamerki)	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
23:1	Skotbyrgi	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1900-	Lítið	Nei	-
24:1	Áningarstaður	1	Línulögn	Lítill	-	1550-1900	Lítið	Nei	-
25:1	Rústir	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	-	-	Nei	-
26:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
27:1	Rústir	>1	Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	-	-	Nei	Landgræðsla
28:1	Þjóðleið	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
29:1	Landamerkjasteinn	1	Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900	Lítið	Nei	Engin
30:1	Varða (eyktamark)	1	Línulögn	Lítill	Lélegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
31:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Lélegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
32:1-n	Sel?	3	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Hátt	Nei	-
32:1	Sel	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Hátt	Nei	-
33:1-2	Sel	2	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Hátt	Nei	-
33:1	Rúst	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
33:2	Rúst	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Talsvert	Nei	-

Nr.	Tegund	Fj.	Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Minjagildi	Fríðlýst?	Mótvaegisaðgerð
34:1-3	Sel	3	Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Hátt	Nei	-
34:1	Rúst	1	Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	Landgræðsla
34:2	Rúst	1	Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	Landgræðsla
34:3	Rúst	1	Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
35:1-5	Sel	5	Línulögn	Mikil	Ágætt	1550-1900	Hátt	Nei	-
35:1	Sel	1	Línulögn	Mikil	Ágætt	1550-1900	Hátt	Nei	-
35:2	Rúst	1	Línulögn	Mikil	Ágætt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
35:3	Rúst	1	Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
35:4	Rúst	1	Línulögn	Mikil	Ágætt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
35:5	Stekkur	1	Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
35 staður			>53 fornleifar						
Borgarfjarðarsýsla, Lundarreykjadalur									
1:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
2:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Lítið	Nei	-
3:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Lélegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
4:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Lítið	Nei	-
5:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Lítið	Nei	-
6:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Lítið	Nei	-
7:1	Fornleið	1	Landeyðing	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	Landgræðsla
8:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Lítið	Nei	-
9:1	Brú	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
9 staðir			9 fornleifar						
Borgarfjarðarsýsla, Skorradalshreppur									
1:1	Fornleið	1	Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900	Talsvert	Nei	-
2:1	Skotbyrgi	1	Ekkert	Engin	Sæmilegt	1900-	Lítið	Nei	-
7:1		Álfhóll	1	Línulögn	Mikil	-	-	1900-Lítið	Nei
8:1	Gata	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
9:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
10:1	Varða	1	Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
11:1	Varða	1	Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	-
12:1	Gerði	1	Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	Rannsókn
13:1	Varða	1	Efnistaka	Mikil	Sæmilegt	1900-	Lítið	Nei	Engin
14:1	Varða	1	Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	Rannsókn
15:1	Varða	1	Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	Rannsókn
16:1	Vörður	3	Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900	Lítið	Nei	Engin
17:1	Varða	1	Línulögn	Mikil	Lélegt	1550-1900	Lítið	Nei	Rannsókn
13 staðir			15 fornleifar						

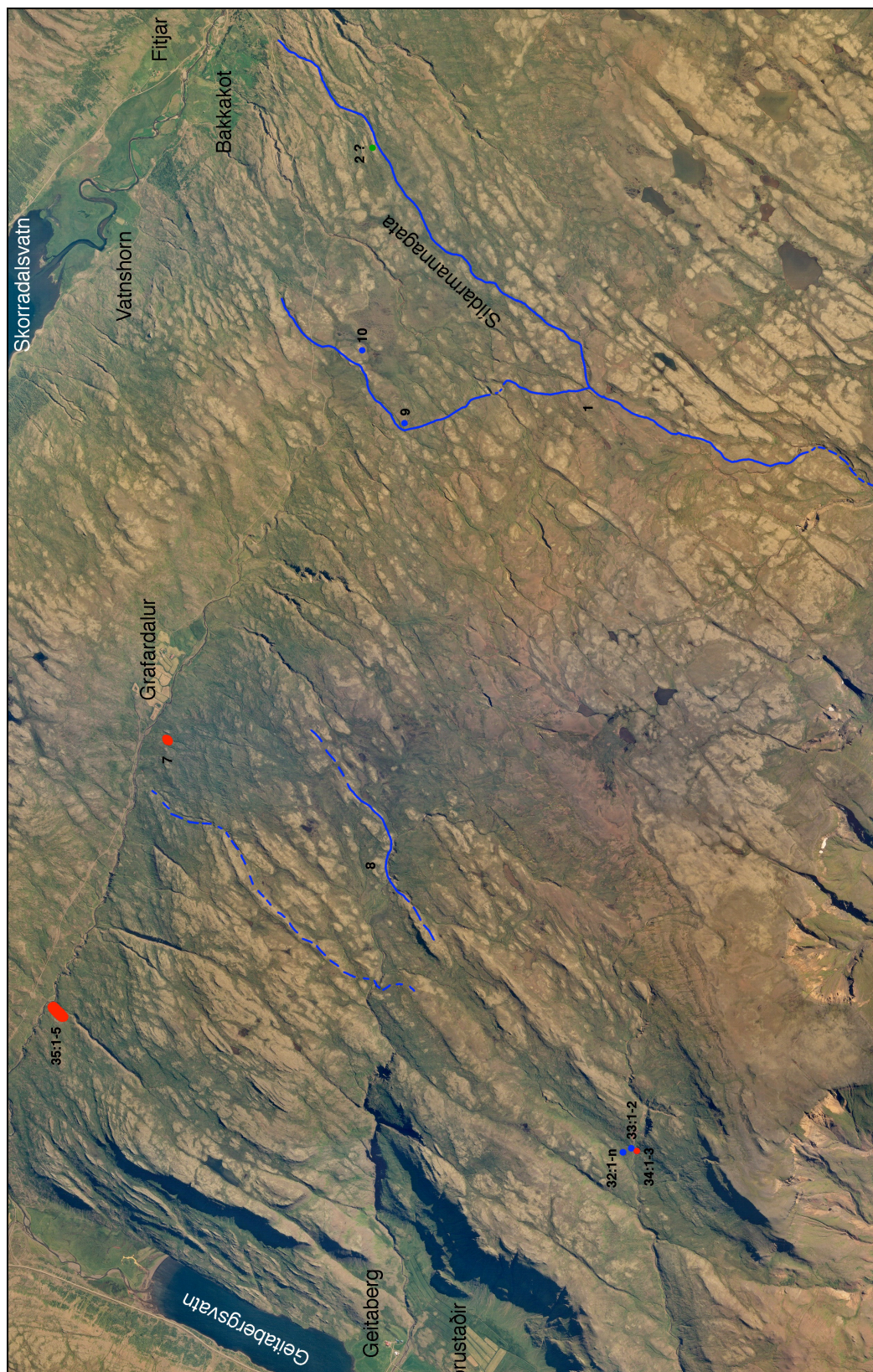
Tafla 1. Yfirlit yfir helstu niðurstöður fornleifaskráningarinnar við hina fyrirhuguðu Sultartangalínu 3. Nánari upplýsingar eru í fornleifaskrá (ath. að nr. 3-6 í Skorradalshreppi eru á lausu). Á meðan ekki hefur endanlega verið ákveðið hvar línán á að vera, verður hættumatið að teljast vera línulögnin, nema þegar önnur hætta er talin meiri. Hættumat er ekki endanlegt, það fer eftir endanlegri staðsetningu línunnar (og hættan getur minnkað eða aukist).

Skráningin

Á leið línunnar frá Sultartanga að Brennimel eru nokkrar friðlýstar fornleifar sem línulögnin setur í ákveðna hættu. Að auki eru mjög margar fornleifar í nágrenni línunnar, sem gætu verið í hættu verði línunni breytt. Þetta á sérstaklega við þar sem hún kemur niður í byggð, svo sem norðan megin ár í Skorradal og Grafardal og sunnan þjóðveggar í Hvalfirði. Þær friðlýstu fornleifar sem eru í einhverri hættu vegna línunnar eru sem hér segir, frá vestri til austurs:

Mynd 2. Staðsetning fornleifa í Hvalfjarðarstrandarhreppi. Grænt þýðir fornleifar í engri hættu, blátt í lítilli og rautt í mikilli. Ljósm. Loftmyndir ehf. Viðbætur BFE.

Mynd 3. Staðsetning fornleifa nr. 1-2 og 7-10 í Skorradalshr. og nr. 34-35 í Hvalfjarðarstrandarhreppi. Staðsetning nr. 2 er ónákvæm, en um ungar minjar er að ræða (yngri en 100 ára). Litir á dílum sbr. mynd 2. Ljósm. Loftmyndir efh. Viðbætur BFE.

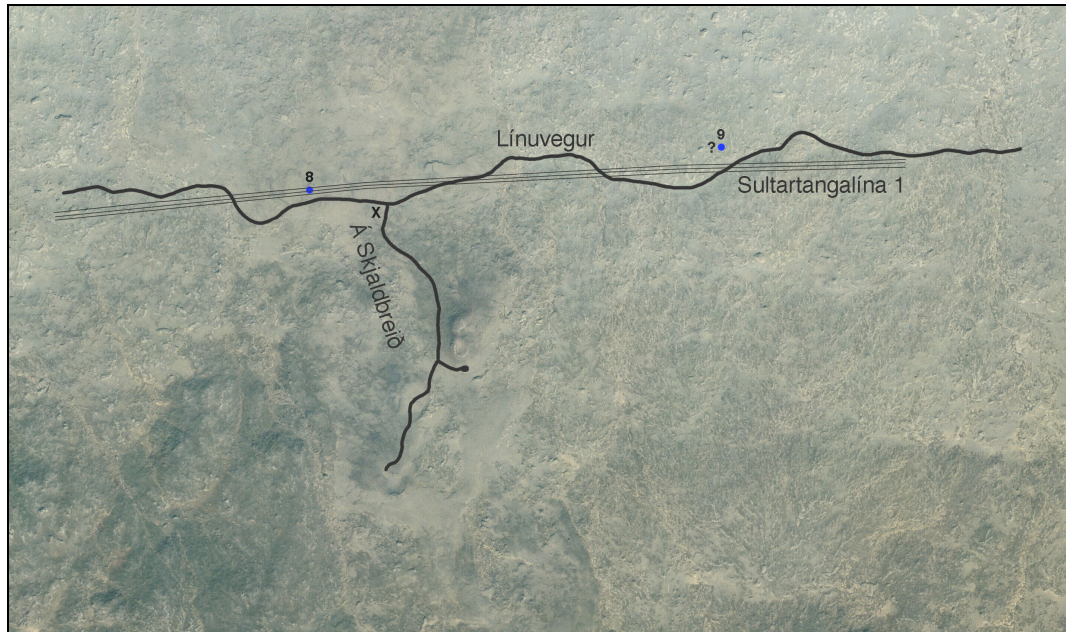
Mynd 4. Staðsetning fornleifa nr. 11 – 17 í Skorradalshreppi. Staðsetning fornleifa nr. 14 og 15 er ónákvæm, en um ungar minjar er að ræða (yngri en 100 ára). Litir á dílum sbr. mynd 2. Ljós. Loftmyndir ehf. Viðbætur BFE.

Mynd 5. Staðsetning fornleifa nr. 1 – 9 í Lundarreykjadalshreppi. Ljós-
Landsvirkjun. Litir á dílum sbr. mynd 2. Viðbætur BFE.

Vörður	45
Rústir við sel	>15
Götur, þjóð- eða fornleiðir	7
Aðrar rústir	>6
Rústir við eyðibýli	>4
Brýr	2
Áningarstaðir	2
Skotbyrgi	2
Dysjar	1
Beitarhús	1
Fjárhús	1
Gerði	1
Álfhóll	1
Landamerkjasteinn	1
Staðir tengdir þjóðtrú	1
Gangnamannakofi	1
Samtals	> 91

Tafla 2. Gróf skipting fornleifa eftir tegundum. Bent skal á að heitið rúst er samheiti og hér aðeins notað yfir rústir sem ekki er hægt að tegundagreina með vissu. Allar fornleifar við sel eru taldar með rústum við sel, þ.á.m. stekkur, búr og aðrar rústir.

Mynd 6. Staðsetning fornleifa nr. 8 og 9 í Grímsneshreppi. Staðsetningin er ónákvæm. Minjar nr. 9 eru yngri en 100 ára. Litir á dílum sbr. mynd 2. Ljós. Landsvirkjun. Viðbætur BFE.

• Búðarárbakki í Hrunamannahreppi (nr. 4:1-n).

Þetta mun vera eyðibýli frá árunum 1650 – 60 eða þar um bil. Sagt er að sérvitringur nokkur, Þorkell að nafni, hafi endað búskap sinn á þessum stað.

Þorkell þessi hafði búið á einum 27 bæum, áður en að hann flutti á heiðina. Fyrst settist hann að í Búðarártungu handan Búðarár (sbr. nr. 5) og bjó þar í u.þ.b. fjögur ár. Að lokum settist hann að á Búðarárbakka í 9 eða 10 ár. Þar endaði ábúð hans og hann dó ári síðar.

Rústirnar á Búðarárbakka voru friðlýstar árið 1927, en ástæða friðlýsingarinnar er undirrituðum ekki kunn. Ekki er hægt að segja að um sérstakar minjar sé að ræða, en þær eru þó býsna langt inni í landinu og eru væntanlega góður fulltrúi síns tíma og fyrir kotbýli frá þessum tíma (ef marka má teikningu þá sem gerð var í lok 19. aldar). Í dag er ekki hægt að sjá hvernig býlið hefur litið út og ekki hægt að segja með fullu öryggi að það hafi fundist, þó að líkurnar á því séu miklar.

Hugsanlega hefur einhver vitneskja um staðinn legið fyrir þegar hann var friðlýstur, vitneskja sem undirrituðum er ekki kunn nú. T.d. að þarna hafi staðið býli áður en Þorkell bóndi byggði upp staðinn.

• Erfinði. Meint dys í Hvalfjarðarstrandarhreppi (nr. 5:1).

Engar líkur eru á því að hér sé um dys eða gröf að ræða, heldur eru þetta einhverjar samgönguminjar af sama meiði og beinakerlingar víða um land. Hefur getum verið að því leitt að margar þeirra kunni að vera

fornar undirstöður krossa í pápískri tíð (Ólafur H. Torfason 2000). Eru þær því eldri en 1550. Nafnið Erfingi gæti verið afbökun á latneska orðinu *Effigiem* (sami 2000:38-39).

Ástæða friðlýsingarinnar er sú að þarna voru hermenn að taka efni í kring um 1965 og voru fornleifarnar því friðlýstar að því er virðist í snatri. Minjar af þessu tagi eru margar til á Íslandi og nokkrar þeirra friðlýstar svo sem Krís og Herdís í Krísvík.

• *Kaladys. Meint dys í Hvalfjarðarstrandarhreppi (nr. 19:1).*

Eins er með Kaladys og Erfingja, ekki eru neinar líkur á því að þessi rúst sé dys eða gröf yfir látinn mann. Hér hefur staðið eitthvert annað mannvirki. Minjarnar voru friðlýstar árið 1930. Fornleifar nr. 11, Skroppudys, eru merkilega líkar Kaladys að formi. Athyglisvert er að báðar minjarnar eru kallaðar dysjar. Um Skroppudys eru einnig til þau munnmæli að þarna hafi verið hof. Öruggt er að á þessum stöðum hefur staðið hús, hvers kyns það var verður ekki sagt án rannsóknar.

Hugsanlega eru minjarnar nógu fornar til þess að vitneskjan um þær hafi afbakast og til orðið skýring sem sótt var til heiðinna minna.

Mynd 7. Staðsetning fornleifa nr. 2 – 4 í Laugardalshreppi. Staðsetning mjög ónákvæm, en um yngri minjar en 100 ára er að ræða. Litir á dílum sbr. mynd 2. Ljós. Landsvirkjun. Viðbætur BFE.

Skv. þjóðminjalögum frá 2001 eru allar fornleifar friðaðar og sumar friðlýstar. Til fornleifa teljast allar minjar eldri en 100 ára. Þeim má enginn, hvorki landeigandi, framkvæmdaaðili né nokkur annar spilla, granda né úr stað færa, nema með leyfi Fornleifaverndar ríkisins (10. gr.). Því eru allar fornleifar á svæðinu friðaðar skv. lögnum. Friðlýstum fornleifum fylgir 20 m friðhelgt svæði út frá ystu sýnilegu

Mynd 8. Staðsetning fornleifa nr. 1 í Biskupstungnahreppi. Mjög ónákvæm staðsetning. Litur á díl sbr. mynd 2. Ljós. Landsvirkjun. Viðbætur BFE.

mörkum þeirra. Um friðaðar fornleifar gilda engin sérstök ávæði hvað þetta varðar. Sú hefð hefur þó komist á að fara ekki of nærri fornleifum og taka tillit til eðlis þeirra og þarfa.

Á hinu kannaða svæði fannst 71 staður með fleiri en 91 fornleifum¹. Þar af eru 45 vörður sem margar hverjar eru of ungar til að teljast til eiginlegra fornleifa.²

Af þeim stöðum sem nú voru skráðir teljast sjö hafa hátt minjagildi, nr. 4 og 5 í Hrunamannahreppi og nr. 6 og 32 – 35 í Hvalfjarðarstrandarhreppi, 13 staðir hafa talsvert minjagildi og 49 staðir hafa lítið minjagildi (sjá töflu). Á sama stað geta fornleifar haft mismikið minjagildi, þó að sjálfur staðurinn hafi hátt minjagildi sbr. nokkrar selstöður í Hvalfjarðarstrandarhreppi. Minjagildi þeirra felst í því hve heillegar og einangraðar minjarnar eru og líklega háum aldri. Tveir staðir voru ekki metnir með tilliti til minjagildis. Óvissan um hvort um rústir væri að ræða væri of mikil. (Hvalfjarðarstrandarhreppur nr. 25 og 27.

¹ Hér er átt við öll mannvirki, einnig þau sem ekki hafa náð 100 ára aldri. Sjá fornleifaskrá.

² Fleiri vörður sáust á leiðinni frá Sultartanga að Uxahryggjum sem greinilega hafði verið hróflað upp í seinni tíð. Þær voru alltaf illa hlaðnar, fremur lágar og mjög spíssaðar í toppinn. Þær voru ekki skráðar.

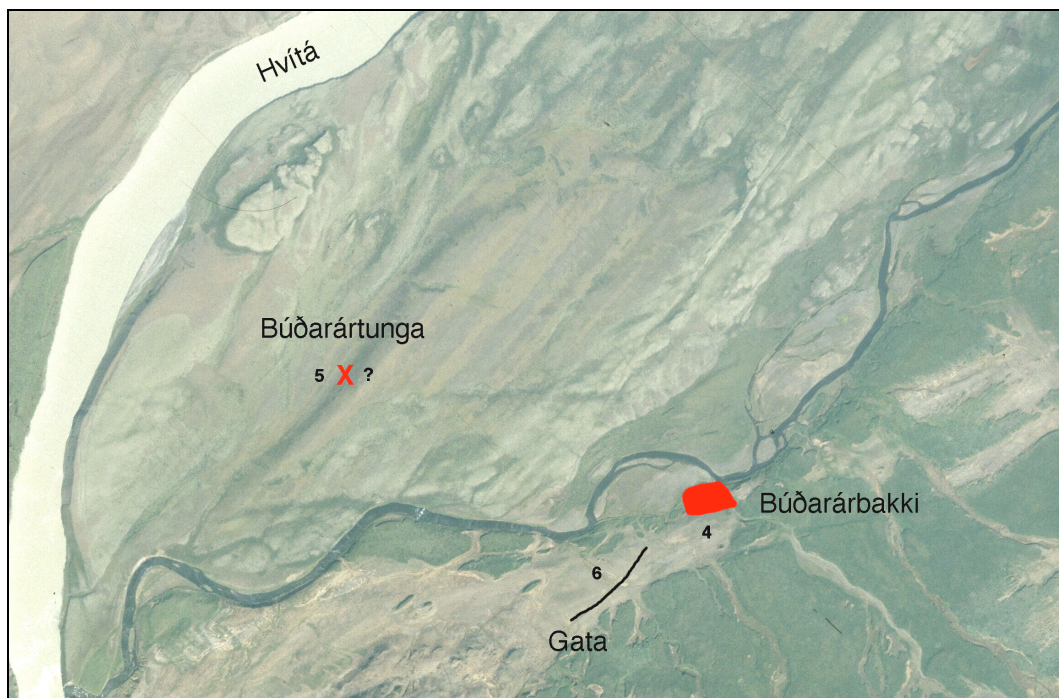

Mynd 9. Staðsetning fornleifa nr. 2 í Biskupstungnahreppi. Litur á díl sbr. mynd 2. Ljósm. Landsvirkjun. Viðbætur BFE.

Undirritaður telur ekki ástæðu til að friðlýsa fleiri fornleifar en þegar hefur verið gert á áhrifasvæði línunnar.

Flestar fornleifarnar (ekki staðirnir) sem skráðar voru nú voru í sæmilegu ástandi eða fleiri en 50 talsins. Í ágætu ástandi voru fleiri en 25 og í lélegu ástandi voru 10 fornleifar. Sex fornleifar voru ekki metnar, svo sem eyðibýli í Hrunamannahreppi, nr. 5. Minjarnar voru ekki skoðaðar og því ekki hægt að meta ástand þeirra (þeim er lýst í heimildum). Aðrar fornleifar sem ekki voru ástandsmetnar voru áningastaðir nr. 13 og 24 í Hvalfjarðarstrandarhreppi, staður tengdur þjóðtrú, nr. 15 í Hvalfjarðarstrandarhreppi, og álfhóll, nr. 7, í Skorradalshreppi. Þarna hafa að líkindum aldrei staðið mannvirki og því tilgangslaust að meta ástand þeirra, nema ef vera skyldi út frá náttúrufari. Þá væri ástand þeirra ágætt. Einar fornleifar hafa verið sléttaðar út, nr. 21 í Hvalfjarðarstrandarhreppi. Ástand þeirra er ekki metið, en líkur á að undir grasrótinni leynist meira en ætla mætti við fyrstu sýn.

Í mikilli hættu vegna hinna fyrirhuguðu framkvæmda (línulagnar eða efnistöku) voru fleiri en 17 fornleifar á 11 stöðum og í mikilli hættu vegna annarra þátta óháðum hinum fyrirhuguðu framkvæmdum (landeyðing og lækur) voru fleiri en átta fornleifar á sex stöðum.

Mynd 10. Staðsetning fornleifa nr. 4 – 6 í Hrunamannahreppi. Staðsetning fornleifa nr. 5, eyðibýlisins Búðarárþakki, er ekki kunn, en heimildir segja þær á þessum slóðum. Litir á dílum sbr. mynd 2. Ljós. Landsvirkjun. Viðbætur BFE.

Í lítilli hættu teljast vera fleiri en 59 fornleifar á 49 stöðum, allar vegna línulagnarinnar utan einnar. Sjö fornleifar á fimm stöðum eru ekki í neinni hættu yfirleitt (miðað við núverandi hugmyndir).

Hættumatið var yfirleitt talið vera lítið þegar um línulögnina var að ræða vegna óvissunnar um nákvæma staðsetningu hennar. Þetta mat kann að breytast þegar endanleg línuleið verður ákveðin.

Af þeim sjö stöðum sem taldir eru með hátt minjagildi, eru þrír staðir í mikilli hættu vegna hinna fyrirhuguðu framkvæmda. Þessir staðir eru: eyðibýlin tvö í Hrunamannahreppi, Búðarárþakki (nr. 4), Búðarártunga (nr. 5) og Draghálssel(?) í Hvalfjarðarstrandarhreppi (nr. 35). Í mikilli hættu vegna landeyðingar er einn staður með hátt minjagildi, en það er syðsta selið í Kúvallardal (nr. 34). Þar er vatnsrof sem mun granda rústunum verði ekkert að gert. Sem sagt fjórir af sjö stöðum með hátt minjagildi eru í mikilli hættu.

Pótt engar fornleifar séu taldar eldri en 1550 í fornleifaskrá eru ágætar líkur á því að undir nokkrum minjum leynist svo gamlar minjar. Á þetta sérstaklega við selstöðurnar, einhverjar götur, einstakar vörður og svo dysina Erfingja í Hvalfjarðarstrandarhreppi (nr. 5). Eins er mjög líklegt að Síldarmannagata í Hvalfirði sé eldri en 1550.

Mynd 11. Staðsetning fornlefa nr. 3 (og 6?) í Hrunamannahreppi. Ekki er alveg víst að slóðinn (nr. 6?) sé sá hinn sami og sést á mynd 10. Litur á díl og línu sbr. mynd 2. Ljós. Landsvirkjun. Viðbætur BFE.

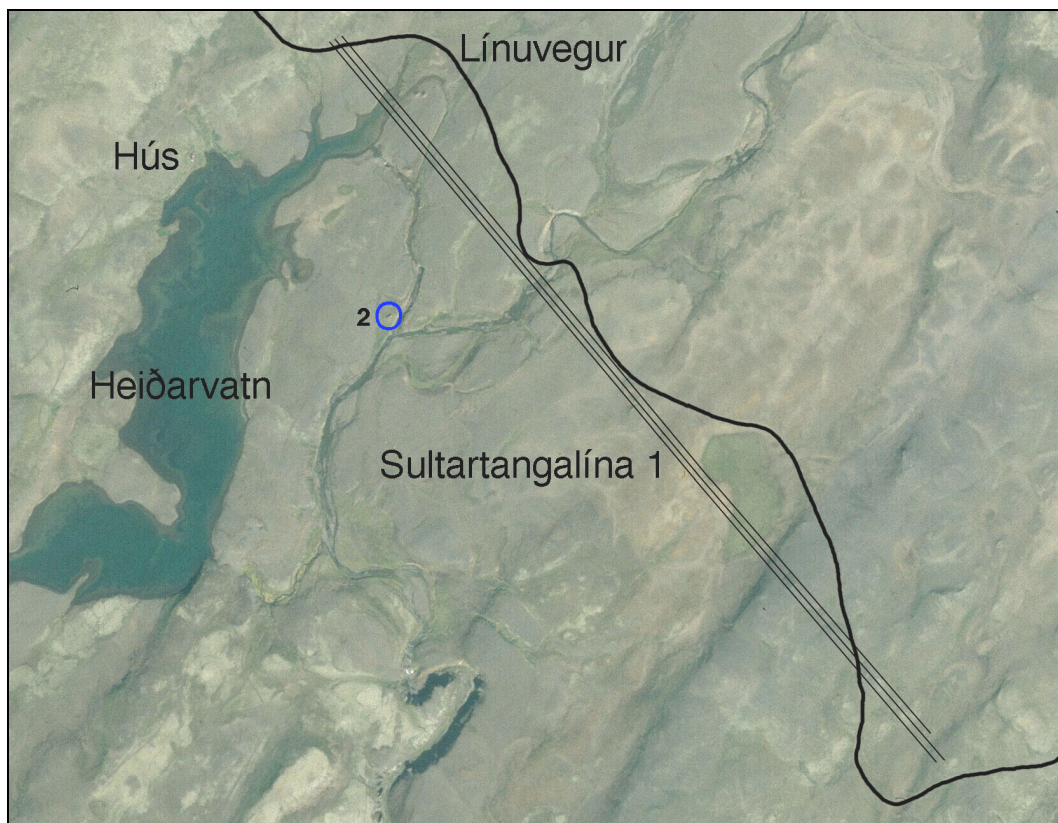
Minjar yngri en 1900 eru taldar vera 15 á jafn mörgum stöðum, þar af eru 12 vörður. Strangt til tekið njóta þær ekki verndunar þjóðminjalaga og því er ekki ástæða til að taka tillit til þeirra við framkvæmdir. Þó er mælt með því að svo sé gert, enda yfirleitt um vörður að ræða, sem ekki standa í vegi fyrir framkvæmdum. Sumar vörðurnar er nýlegar og hefur verið hróflað upp af kunnáttuleysi. Eru þær jafnvel til lýta í landinu.

Ekki er hægt að halda því fram að fornleifaskráningin sé tæmandi, sérstaklega ekki við eyðibýlin og selstöðurnar. Má telja víst að við aðrar aðstæður, svo sem í sól, á öðrum árstíma, við skoðun úr lofti o.s.frv. kunni fleiri rústir að finnast á nokkrum nýjum stöðum auk þeirra sem þegar hafa verið skráðar.

Helstu fornleifarnar

Merkilegustu fornleifarnar (með hátt eða talsvert minjagildi) á svæðinu eru að mati undirritaðs:

- Meintar rústir selja í Hvalfjarðarstrandarhreppi (nr. 25 og 27). Mikil óvissa er um það hvort þetta séu mannvirki eða ekki, en sé svo hljóta þau að teljast merkileg. Þau eru algerlega gleymd öllum og koma hvergi fyrir í heimildum. Ein vísbending er þó til, nafnið á dal-

Mynd 12. Staðsetning fornleifa nr. 2 í Hrunamannahreppi. Litur á hring sbr. mynd 2. Ljós. Landsvirkjun. Viðbætur BFE.

verpinu sem þessar meintu minjar finnast í, Seldalur. Komi í ljós að um mannvirki sé að ræða verður minjagildi þeirra hátt. Þessar meintu minjar eru ekki metnar með tilliti til minjagildis í fornleifaskrá.

- Kaladys í Hvalfjarðarstrandarhreppi (nr. 19) var friðlýst árið 1930 sem kuml landnámsmannsins Kala er reisti Kalastaði. Þó ekki sé um kuml að ræða er sagan vísbending um að eitthvað hafi verið spunnið í þetta mannvirki sem þarna stóð.

- Varða á miðju Dýjasundi á Saurbæjarhálsi (nr. 16). Hún lætur kannski ekki mikið yfir sér, en er einstök fyrir þær sakir að hún er úr torfi og fyllt viðarkolum til „ævarandi merkis“ um hlutverk sitt sem landamerkjavarða, en það er hún ekki lengur!

- Dysin Erfingi á Ferstikluhálsi (nr. 5) er merkileg fyrir það að vera fornar samgönguminjar sem trúlega eru eldri en 1550. Hún var friðlýst árið 1965. Margar minjar af þessu tagi, sem þekktar eru víða um landið, hafa verið taldar dysjar á seinni tímum.

- Rústir Ferstiklusels undir fossinum Rjúkanda á Ferstikluhálsi (nr. 6) eru fallega í sveit settar og standa líklega ofan á gömlum, ef ekki fornum, minjum selstöðunna.

- Draghálssel við Selgil, Hvalfjarðarstrandarhreppi (nr. 35). Allavega fimm rústir á mjög fallegum stað undir miklu gili.

Mynd 13. Staðsetning fornleifa nr. 1 í Hrunamannahreppi. Litur á díl sbr. mynd 2. Ljós- og landsvirkjun. Viðbætur BFE.

- Selin þrjú í Kúvallardal í Hvalfjarðarstrandarhreppi (nr. 32 – 34 eru hugsanlega eitt og hið sama, en nokkrar kynslóðir). Þau gætu verið selið sem getið er í Harðar sögu og Hólmverja, en þar segir frá því að Þorsteinn Oddgeirsson öxnabroddur hafi verið í seli í Kúvallardal þegar Hólmverjar komu að Saurbæ til að finna hann (Harðar saga og Hólmverja 1986:1281). Hér þarf þó ekki að vera átt við þessi sel, heldur eitthvað annað sel í nágrenninu, eða jafnvel Ferstiklusel sem getið er hér að ofan.

- Síldarmannagata eða öllu heldur götur, frá Hvalfirði yfir í Skorradal. Hún er aðeins skráð í Skorradalshreppi, en liggur einnig í Hvalfjarðarstrandarhreppi. Leiðin kemur fyrir í Harðar sögu Grímkelssonar og er því forn. Hún er að mestu leyti vel sýnileg þar sem hún liggur yfir Botnsheiðina.

- Brú í Lundarreykjadalshreppi (nr. 9). Brúin gæti verið býsna gömul. Gamlar brýr af þessu tagi hafa ekki riðið feitum hesti í gegn um tíðina og hverfa hver af annarri, gleymdar og yfirgefnar.

- Eyðibýlin tvö, Búðarárbakki og Búðarártunga, í Hrunamannahreppi (nr. 4 og 5). Annað þeirra er friðlýst og nýtur því sérstakrar verndar. Eyðibýli geyma yfirleitt gríðarlegt magn upplýsinga um búskaparhætti liðinna alda. Þar má finna upplýsingar um þróun húsagerðar, skepnuhalds og verktækni. Þar má einnig finna upplýsingar um félagslega stöðu einstaklinganna og sjúkdóma í skepn-

Mynd 14. Staðsetning fornleifa nr. 36 í Gnúpverjahreppi. Ónákvæm staðsetning, en minjarnar eru yngri en 100 ára. Litur á díl sbr. mynd 2. Ljós. Landsvirkjun. Viðbætur BFE.

um. Sé Búðarárbakki leifar af einungis 9 – 10 ára búsetu eru upplýsingarnar sem það gæti veitt í þessu sambandi takmarkaðar, en þó mikilvægar. Segja má að þær gefi augnabliksmýnd af aðstæðum almúgafólks, eða einstaklings, í lok 17. aldar. Þær varpa ljósi á tilraunir manna til að lifa af í umhverfi sem þeir töldu geta fætt þá og klætt. Þess má geta að innar í landinu eru ófáar minjar um búsetu manna á harðbýlum stöðum sem eru mun eldri en Búðarárbakki, svo sem á Þórarinsstöðum. Sá bær var rannsakaður árið 1945 og er frá 11. öld eða þar um bil (Kristján Eldjárn 1949:43).³

Áhrif Sultartangalínu 3 á fornleifar og mótvægisáðgerðir

Nú þegar fornleifaskráning hefur farið fram á áhrifasvæði línunnar ættu fornleifar ekki að vera í hættu vegna framkvæmda nema að litlu

³ Bærinn var þá talinn vera frá því um 1300, en gjóskulagið sem sú aldursgreining byggðist á hefur verið aldursgreint upp á nýtt og er nú talið hafa fallið 1104.

leyti. Hægt er að sneiða hjá nær öllum fornleifum, bæði hvað varðar línuvegi og staurasetningu. Einu undantekningarnar frá þessu eru nokkrar fornleifar sbr. töflu 1. Sjá einnig fornleifasrká, t.a.m. sumar selstöður og eyðibýlin tvö við Búðará í Hrunamannahreppi. Þar er ekki hægt að tryggja með öruggum hætti að allar fornleifarnar séu skráðar. Því er mælt með því að einhverskonar eftirlit, t.d. svokallað framkvæmdaeftirlit, verði haft í frammi, verði línan sett niður á þessum stöðum. Er reyndar mælt með því að línan verði ekki sett yfir eða nærri eyðibýlunum við Búðará (lögin kveða á um 20 m friðhelgt svæði út frá ystu sýnilegu mörkum). Heppilegt væri að fá það staðfest með prufuholugrefti hvort þetta væru meintar minjar býlisins eða ekki svo hægt verði að útiloka önnur svæði. Sama á við um eyðibýlið Búðarártungu handan Búðarárinnar.

Verði línan grafin í jörðu í Hvalfjarðarstrandarhreppi, eins og ein hugmyndin gengur út frá, er hoggið býsna nærri Erfingja og Kaladys. Verði ekki hægt að halda sig 20 m frá þessum fornleifum þarf sérstakt leyfi Fornleifaverndar ríkisins til verksins með þeim skilmálum sem embættið kann að setja.

Námur

Samtals voru 33 hugmyndir að námum kannaðar. Nákvæm stærð þeirra eða takmörk liggja ekki fyrir. Eftirfarandi námur eru ekki taldar fýsilegar eða eindregið mælt gegn þeim:

- Náma við Fitjakot í Skorradal. Svæðið var ekki skráð, en vitað er um fornleifar á svæðinu, sbr. Örnefnaskrá, og nálægðin við bæi gefur fyrirheit um að þarna kunni að leynast fornleifar.
- Náma í innanverðum Skorradal, á milli Efstabæjar og Fitja. Á þessu svæði eru nokkrar vörður norðan megin ár. Verði náman þeim megin ár, þarf leyfi Fornleifaverndar ríkisins. Minjagildi fornleifanna er þó ekki svo hátt að mælt sé gegn námu.
- Náma við Búðarárbakka í Hrunamannahreppi. Þar eru friðlýstar fornleifar, eins og komið hefur fram hér að framan.
- Náma norðan við Fjallmannaklett í Hrunamannahreppi. Gamlar götur liggja þarna um og vörður varða þá leið. Trúlega er áningastaður undir klettinum. Mælt er með því að náma verði ekki opnuð þarna eða hún færð til norðurs, 200 – 300 m, eða frá núverandi línuvegi sem þarna fer um.

Í 14. grein þjóðminjalaga segir: „Nú telur landeigandi, ábúandi eða einhver annar, þar á meðal sá sem stjórnar opinberum framkvæmdum, svo sem vegna vegagerðar, veitulagnar, framræslu eða skógræktar, er haggð geti við fornleifum og skal hann þá skýra Fornleifavernd ríkisins frá því áður en hafist er handa við verkið. Lýst

skal nákvæmlega breytingum þeim er af framkvæmd mundi leiða. Fornleifavernd ríkisins ákveður hvort og hvenær framkvæmd megi hefja og með hvaða skilmálum. Við allar meiri háttar framkvæmdir, svo sem vegagerð, virkjanaframkvæmdir, flugvallargerð, veitulagnir og skógrækt, skal sá sem fyrir þeim stendur bera kostnað af nauðsynlegum framkvæmdum.“ (Þjóðminjalög 2001).⁴

Skv. 12 gr. þjóðminjalaga er öllum gert skylt að gera Fornleifavernd ríkisins viðvart ef fornleifar liggja undir skemmdum. Eins er öllum þeim sem finna áður óþekktar fornleifar skylt skv. 13. gr. að skýra Fornleifavernd ríkisins frá fundinum eins fljótt sem unnt er. Sömuleiðis er skylt skv. 18. gr. laganna að tilkynna Fornleifavernd ríkisins svo fljótt sem við verður komið þegar gripir (forngripir) finnast í jörðu. Með þessari skýrslu er þessum skyldum fullnægt.

Niðurstaða

Við fornleifaskráningu í tengslum við fyrirhugaða Sultartangalínu 3 og námur í tengslum við hana fundust 71 staðir með fleiri en 91 fornleifum. Í mikilli hættu vegna hinna fyrirhuguðu framkvæmda eru 11 staðir með fleiri en 17 fornleifum. Sex staðir með fleiri en átta fornleifum eru í mikilli hættu vegna uppblásturs. Af þeim 11 stöðum sem eru í mikilli hættu vegna hinna fyrirhuguðu framkvæmda eru þrír staðir í hæsta minjaflokki.

Allt rask á fornleifum varðar við þjóðminjalög og þarf leyfi Fornleifaverndar ríkisins til að gera það. Hún setur einnig þá skilmála sem henni þykir ástæða til.

Varast ber að hafa vinnuskúra, efnisgeymslur, vegarslóða eða önnur mannvirki of nálægt fornleifum og haga ber akstri vinnuvéla með tilliti til þeirra.

Heimildir:

Prentað mál.

Bruun, Daniel. „Nokkrar eyðibygðir í Árnessýslu, Skagafjarðardölum og Bárðadal.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1898, fylgirit*. Reykjavík 1898.

Brynjúlfur Jónsson. „Rannsóknir byggðaleifa upp frá Hrunamannahreppi sumarið 1895.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1896*. Reykjavík 1896.

Sami. „Rannsóknir fornleifa sumarið 1907.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1908*. Reykjavík 1908.

Fornleifaskrá. Skrá um friðlýstar fornleifar. Fornleifanefnd - Þjóðminjasafn Íslands. Reykjavík 1990.

Harðar saga og Hólmverja. Íslendingasögur og þættir. Síðara bindi. Reykjavík 1986.

Íslenskt fornbréfasafn, sjötta bindi. Kaupmannahöfn 1900-1904.

⁴ Þessi ákvæði voru áður undir 21. grein þjóðminjalga frá 1989, þá örlítið öðruvísi.

- Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns*. Annað bindi. Árnessýsla. Kaupmannahöfn 1918 – 1921.
- Sama. Þriðja bindi. Gullbringu- og Kjósarsýsla. Kaupmannahöfn 1923 – 1924.
- Sama. Fjórtða bindi. Borgarfjarðar- og Mýrasýsla. Kaupmannahöfn 1925 og 1927.
- Kristján Eldjárn. „Eyðibýggð á Hrunamannaafretti.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1943-1948*. Reykjavík 1949.
- Kålund, P.E. Kristian. Íslenskir sögustaðir. I. bindi. Sunnlendingafjórðungur. Reykjavík 1984.
- Magnus Thorlacius. „Saurbær á Hvalfjarðarströnd.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1930-1931*. Reykjavík 1931.
- Miðhálandi Íslands (a). Svæðisskipulag 2015*. Greinargerð. Umhverfissráðuneytið og Skipulagsstofnun. Kópavogur. Maí 1999.
- Miðhálandi Íslands (b). Svæðisskipulag 2015*. Uppdrættir. Umhverfissráðuneytið og Skipulagsstofnun. Kópavogur. Maí 1999.
- Ólafur H. Torfason. *Nokkrir Íslandskrossar*. Reykjavík 2000.
- Sýslulýsingar 1744-1749*. Sögurit XXVIII. Reykjavík 1957.
- Sýslu- og sóknalýsingar*. Árnessýsla. Reykjavík 1979.
- Þjóðminjalög* nr. 107, 20 maí 2001. Þingskjal 1490, 126.

Handrit.

- Brekka. Hvalfjarðarstrandarhreppi. Örnefnaskrá. Örnefnastofnun.
- Dragháls. Skorradalshreppi. Örnefnaskrá. Örnefnastofnun.
- Efstibær. Skorradalshreppi. Örnefnaskrá. Örnefnastofnun.
- Ferstikla á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. Örnefnaskrá. Örnefnastofnun.
- Gilstreymi. Lundarreykjadalshreppi. Örnefnaskrá. Örnefnastofnun.
- Grafardalur. Skorradalshreppi. Örnefnaskrá. Örnefnastofnun.
- Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson. *Fornleifaskráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar*. Óbirt skýrsla. Reykjavík 1999.
- Kalastaðakot. Hvalfjarðarstrandarhreppi. Örnefnaskrá. Örnefnastofnun.
- Kalastaðir. Hvalfjarðarstrandarhreppi. Örnefnaskrá. Örnefnastofnun.
- Orri Vésteinsson. *Menningarminjar í Borgarfirði norðan Skarðsheiðar*. Svæðisskráning. Óbirt skýrsla. Reykjavík [1995].
- Saurbær á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. Örnefnaskrá. Örnefnastofnun.

Fornleifaskrá

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Biskupstungnahreppur	8711		1
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	11.10.2001	N 64°26.50 W 020°20.90			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítill	Ágætt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 100 m NA af línuvegi og Sultartangalínu 1. Á klapparhól, ca. 120 m N af rafmagnsstaur 174. Í hrauni.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, ca. 1,1 m í þvermál og 1,4 m há. 6 m sunnan við línuveginn er ung varða sem ekki er skráð.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Biskupstungnahreppur	8711		2
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	11.10.2001	N 64°26.50 W 020°08.15			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Ágætt	1900-				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Efst á háum berghól, ca. 25 m N af línuvegi og ca. 80 m frá þeim stað þar sem línuvegurinn fer yfir Ásbrandsá. Í holti.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr stóru grjóti, 1,2 x 1,2 m (N - S) og 1,85 m há. Mjög stórt grjót er neðst í vörðunni. Nýleg?

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Gnúpverjahreppur

Núv. sveitarfél.

8709

Hverfi

Aðalnr.

36a

Landareign

MÍ:Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

16.10.2001

GPS Staðsetning

N 64°12.06 W 019°40.10

Viðmiðun

M.y.s. Skekkja

<10

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Verk

Sul 3

Fjöldi

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Á kort?

Línulögn

Lítil

Sæmilegt

1900-

Nei

Minjagildi

Einkunn

Varðveislugildi

Einkunn 2

Friðlýsa?

Friðlýst?

Hvenær

Lítið

Nei

Nei

Lega og staðhættir

Ca. 100 m NV af línuvegi, þar sem hann kemur að Sultartangalínu 1 og ca. 170 m VSV af rafmangsstaur 17. Á brún tungu í blásnu holti.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr stóru grjóti, 1 - 1,3 m í þvermál og 1 m há.

Varðan er illa hlaðin bæði úr hellum og hnullungum og virðist ung.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Grímsneshreppur	8713		8
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	11.10.2001	N 64°26.43 W 020°46.14			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 25 m N af línuvegi, undir Sultartangalínu 1. Ca. 150 m vestur af gatnamótum (vegur upp á Skjaldbreið). Á hraunbungu í urð.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, ca. 1 m í þvermál og 1,5 m há. Efsti steinninn í vörðunni er eins og pinni upp úr vörðunni.

Sunnan og vestan við gatnamótin, þar sem vegur liggur upp á Skjaldbreið, er ung varða sem ekki er skráð.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Grímsneshreppur

Núv. sveitarfél.

8713

Hverfi

Aðalnr.

9

Landareign

Mí:Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

11.10.2001

GPS Staðsetning

N 64°26.72 W 020°45.47

Viðmiðun

M.y.s. Skekkja

<10

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Verk

Fjöldi

Sul 3

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Á kort?

Línulögn

Lítil

Ágætt

1900-

Nei

Minjagildi

Einkunn

Varðveislugildi

Einkunn 2

Friðlýsa?

Friðlýst?

Hvenær

Lítið

Nei

Nei

Lega og staðhættir

Ca. 35 m N af línuvegi og ca. 60 m N af Sultartangalínu 1. Á hraunhól í urð.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, ca. 1,5 m í þvermál og 1,5 m há.

Efsti steinninn gengur upp úr vörðunni eins og spíss.

Varðan er illa hlaðin og trúlega ung.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Hrunamannahreppur	8710		1
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	16.10.2001	N 455677 E421442	Isn 93		5

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Lax 15 Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Landeyðing	Lítill	Ágætt	1550-1900		Virkjanagerð	Talsverð	Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Lítið	3	Lítið	3		Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Efst á hól (Fjallmannakletti), ca. 70 m SSA frá línuvegi og ca. 20 m N af Stóru Laxá. Í urð.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr stóru grjóti, 1 x 1,1 m (ANA - VSV) og 1,2 m há. Varðan er farin að gefa sig. Upprunalega hefur botn hennar verið ferhyrndur.

Neðan við hólinn (Fjallmannaklett) sjást líklegar grónar reiðgötur. Og handan þeirra uppi á Fjallmannakletti er varða nr. 10. Þar sem Sultartangalína 3 er sést að enn er riðið um þarna (þó ekki séu gömlu reiðgöturnar við Fjallmannaklett enn farnar, þar hjá er línuvegurinn farinn).

Varðan var fyrst skoðuð 16.10.2001 í tengslum við mat á unhverfisáhrifum Sultartangalínu 3. Ástand hennar var óbreytt nú.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Ef ekki er hægt að tryggja öryggi vörðunnar þarf að leita leyfis Minjastofnunar Íslands til að raska henni og sæta þeim skilmálum sem stofnunin kann að setja. Fyrri GPS mæling: N 64°17.54 W 019°54.85.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Hrunamannahreppur	8710		2
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	16.10.2001	N 64°18.32 W 019°57.47			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Gangnamannakofi							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Linulögn	Lítil	Sæmilegt	1900-				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Fríðlýsa?	Fríðlýst?
Talsvert							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 10 m NV af læk, í grasi grnni hvilft.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Gangnamannakofi.

5 x 9 m (A - V). Ytri veggir úr grjóti og torfi, innri veggir úr timbri og járni. Ytri veggur er 1 - 1,5 m breiður og 0,6 - 1 m hár. Allir innri veggir eru klæddir með járni og þak sömuleiðis. Yfir þaki eru slitrur af torfi.

Dyr eru á suður langvegg, aðeins austan við miðju. Kofinn virðist ekki ýkja gamall, en ekki er loku fyrir það skotið að hann standi á eldri rústum.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Hrunamannahreppur

Núv. sveitarfél.

8710

Hverfi

Aðalnr.

3

Landareign

Mí:Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

16.10.2001

GPS Staðsetning

N 64°19.88 W 020°00.88

Viðmiðun

M.y.s. Skekkja

<10

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Verk

Fjöldi

Sul 3

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Á kort?

Línulögn

Lítil

Ágætt

1900-

Nei

Minjagildi

Einkunn

Varðveislugildi

Einkunn 2

Friðlýsa?

Friðlýst?

Hvenær

Lítið

Nei

Nei

Lega og staðhættir

Efst á malarbungu, ca. 100 m NA frá rafmagnsstaur 114 og ca. 60 m A af línuvegi þar sem hann beygir til norðurs hjá staurnum. Í urð.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, 1 x 1,2 m (A - V) og 0,8 m há. Varðan er ekki sérstaklega vel hlaðin og virðist ung.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Hrunamannahreppur	8710		4
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
		Búðarárbakki		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	24.8.2004	N 64°21.261.261 W	WGS 84		5

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Eyðibýli		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Landeyðing	Lítill	Ágætt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Hátt			
		Friðlýsa?	Friðlýst?
		-	Já
			Hvenær
			1927

Lega og staðhættir

Sunnan megin við Búðará við síðustu beygjuna áður en áin rennur út í Hvítá. Efst á grasi grónum bakka upp af árbakkananum, gegnt Búðarártungu.

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. Búðarárbakki.j17. aldar býli í felum. Fornleifar nr. 4 í Hrunamannahreppi, Árnessýslu. Fornleifafræðistofan 2004.
Bruun, D. „Nokkrar eyðibygðir í Árnessýslu, Skagafjarðardölum og Bárðadal.“ Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1898, fylgirit. Reykjavík 1898:55
Brynjúlfur Jónsson. „Rannsóknir byggðaleifa upp frá Hrunamannahreppi sumarið 1895.“ Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1896. Reykjavík 1896:3-4.
Fornleifaskrá. Skrá um friðlýstar fornleifar. Fornleifanefnd - Þjóðminjasafn Íslands. Reykjavík 1990:75.
Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns. Annað Bindi. Kaupmannahöfn 1918 - 1921:273.

Lýsing

Eyðibýli.

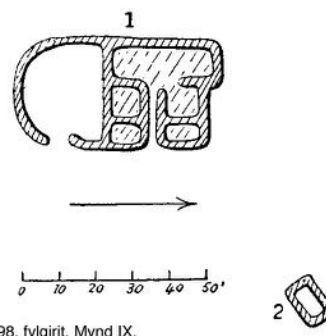
Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns segir svo um býlið: „Þar bjó hann [Þorkell sem áður bjó í Búðarártungu, fornleifar nr. 5, norðan megin við Búðará] í 9 eður 10 ár afgangarfrí framan af. Á síðustu flutti hann sig hjeðan í Skógarkot, Túngufells hjáleigu, og dó þar á sama ári, en Búðarárbakki lagðist í eyði, og hefur aldrei síðan bygst...“ (Jarðabók 1918-1921:273). Þetta mun hafa verið um 1650 - 1660.

Um bæjarrústina segir Brynjúlfur Jónsson svo: „Rústin sést nokkurn vegin glögg. Bærinn hefir verið mjög lítill. Dyr eru mót suðri, og strax fyrir innan þær sín tóft út úr þeim til hvorrar handar, og fyrir innan þessar enn aðrar. sín hvorum megin. Allar þessar 4 tóftir [hólf] eru nálægt jafnstórar: rúml: 2 faðmar á lengd (hver) og 11/2 (eða nær því) á breidd. Fyrir innan þessar 4 tóftir er hin fimmta þversum, innst í bænum, og kemur gangurinn frá bæjardyrnum in í suðurhlíð hennar nálægt miðju. Hún er nál. 5 faðma löng og 1 1/2 faðm. breið. Mun það hafa verið baðstofan, en hitt önnur innanbæjarhús. Vestur af tóftunum gengur stór tóft eða lítill girðing, er jeg ætla að verið hafi heygarður. Fjóstóft sjest þar hvergi.“ (Brynjúlfur Jónsson 1896:3-4).

Rústin var rannsökuð með prufuholugreftri í ágúst '04. Er vísað í lýsingu bæjarins þar sbr. teikn. Bruuns. Rúst 2 er náttúrumyndun.

Athugasemdir

Teikning/ljósmynd

Bruun 1898, fylgirit. Mynd IX.

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Olympus mju 300

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Hrunamannahreppur	8710		5
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
		Búðarártunga		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	24.8.2004	N64°21.001 W 020°03.174	WGS 84		5

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Eyðibýli		Sul 3	2
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Ekkert	Engin	Lélegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Hátt			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Fremst á tungunni þlar sem ármót Búðarár og Hvítár eru. Handan árinna eru rústir Búðarárbakka. Í Árb. 1896 segir svo um staðsetninguna: „... hefir verið fyrir vestan ána [Hvítá], í oddanum milli ána. ... Er þar girðing fyrir ofan græna flöt, sljetta og mjög fagra.“ (Brynjúlfur Jónsson 1896:4).

Heimildir og munnmæli

Bjarni F. Einarsson. Búðarárbakki.j17. aldar býli í felum. Fornleifar nr. 4 í Hrunamannahreppi, Árnessýslu. Fornleifafræðistofan 2004.
Bruun, D. „Nokkrar eyðibýggðir í Árnessýslu, Skagafjarðardölum og Bárðadal.“ Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1898, fylgirit. Reykjavík 1898:55
Brynjúlfur Jónsson. „Rannsóknir byggðaleifa upp frá Hrunamannahreppi sumarið 1895.“ Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1896. Reykjavík 1896:4.
Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns. Annað Bindi. Kaupmannahöfn 1918 - 1921:273.

Lýsing

Eyðibýli.

Í Jarðabók Árna Magnússonar og Páls Vídalíns segir svo um býlið: „Budarár-tunga heitir syðsti jaðar af Ytra Hreppsmannaafrijet, þar byggði býli fyrir nærri 50 árum einn fjörgamall maður [Þorkell, sem síðar byggði Búðarárbakka, sbr fornleifar nr. 4], sem alla hans daga hafði af nýungagirni skrölt frá einni jörð til annarar, og búið á 27 jörðum, og setti þetta býli þar í ópakklæti, eða, sem nokkrir ætla, með leyfi nokkurra hreppstjóra, og bjó þar hjer um 4 ár.“ (Jarðabók 1918-1921:273). Þetta mun hafa verið rétt fyrir 1650. Um bæjarrústina segir Brynjúlfur Jónsson svo: „Er þar girðing fyrir ofan græna flöt, sljetta og mjög fagra. Fyrir rústunum sjest að eins ávöl bunga; þó er rof á henni öðru megin, og sjest þar á steinalög, er sýna, að þar hefir byggð verið. Fyrir ofan girðinguna er grjótrjettarbot, ef til vill frá seinni öldum og hlaðin af fjallmönnum, er oft þurfa að ná dilkum til að marka þá.“ (Brynjúlfur Jónsson 1896:4).

1) Bæjarhús.

Ekki er nein ummerki lengur sýnileg um hvar sjálfur bærinn stóð, en sennilega hefur það verið við grasi gróinn hól eða bingu inn á miðju túni innan girðingarinnar (N64°21.004 W020°03.158).

2) Garður.

Ca. 100 m langur (A - V), 0,5 - 1 m breiður og 0,1 - 0,7 m hár. Úr hellugrjóti og nokkuð hlykkjóttur. 51 m frá V enda hans er hlið, 2 m breitt. Við A endann beygir garðurinn til S og er sá kafli um 16 m langur og mun veigaminni en aðal- kafliinn (0,2 - 0,6 m breiður og 0,1 - 0,3 m hár). GPS mælt við V endann.

Athugasemdir

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Olympus mju 300

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Hrunamannahreppur	8710		6
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.10.2001	-			

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Gata		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Landeyðing	Mikil	Lélegt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Liggur frá Hvítá, upp með Búðará. Yfir holt, mýrar og móa.

Heimildir og munnmæli

Fornleifaskrá. Skrá um friðlýstar fornleifar.
Fornleifanefnd - Þjóðminjasafn Íslands.
Reykjavík 1990:75.

Lýsing

Gata.

1 - 3 m breið. Virðist einhver hluti hennar hafa verið ruddur með ýtu í seinni tíð.
Götunni var ekki fylgt út fyrir hið kannaða svæði, en hún hefur legið frá byggðinni sunnar upp í afréttarlöndin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Athugasemdir

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Laugardalshreppur	8712		2
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	11.10.2001	N 64°26.97 W 020°26.06			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Ágætt	1900-				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 5 m S af línuvegi. Ca. 15 m N af Sultartangalínu 1 og 50 m V af rafmagnsstaur 187. Á klöpp í hrauni.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, ca. 1 m í þvermál og 1,1 m há.

Varðan virðist vera ung.

Talsvert er af ungum og illa hlöðnum vörðum í kringum rafmagnsstaurinn sem varðan stendur nálægt, þær eru ekki skráðar.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla

Árnessýsla

Sveitarfélag

Laugardalshreppur

Núv. sveitarfél.

8712

Hverfi

Aðalnr.

3

Landareign

Mí:Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

11.10.2001

GPS Staðsetning

N 64°26.97 W 020°25.85

Viðmiðun

M.y.s. Skekkja

<10

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Verk

Sul 3

Fjöldi

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Á kort?

Línulögn

Lítil

Sæmilegt

1900-

Nei

Minjagildi

Einkunn

Varðveislugildi

Einkunn 2

Friðlýsa?

Friðlýst?

Hvenær

Lítið

Nei

Nei

Lega og staðhættir

Ca. 5 m N af línuvegi, undir Sultartangalínu 1. Ca. 60 m A af rafmagnsstaur 187. Á klapparbungu í hrauni.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, ca. 1,3 m í þvermál og 0,5 m há. Varðan er fallin og er grjót úr vörðunni í kringum hana.

Teikning af mynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Árnessýsla	Laugardalshreppur	8712		4
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	11.10.2001	N 64°26.64 W 020°23.22			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1900-				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

2 m N af línuvegi og 5 m S af Sultartangalínu 1. Á klapparhól 8 m SA af rafmagnsstaur 180. Í hrauni.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hraungrjóti, ca. 1,2 m í þvermál og 0,5 m há. Varðan er fallin að hluta og hún virðist vera ung. Önnur mjög ung og illa hlaðin varða er hinum megin við línuveginn (ekki skráð).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		1
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Ferstikla		-	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	10.09.2001	N 64°25.17 W 021°38.12			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Vörður		Sul 3	6
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Á bergkollum efst á fjalli vestur af Móadal, í urð.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Vörður.

1) Varða.

Úr grjóti, 1 x 1 m við botn (NNA - SSV) og 1,4 m há. Mjókkar dálítið upp. Varðan er vel hlaðin úr hellugrjóti sem mikið er af á staðnum (neðri mynd).
Ca. 13 m V af vörðu 1) er varða 2).

2) Varða. Úr grjóti, 1 x 1 m við botn (N - S) og 0,8 m há. Mjókkar dálítið upp. Úr hellugrjóti. Varðan er fallin að ofanverðu og liggja hellur úr vörðunni í kring.
Ca. 9 m SV af vörðu 2) er varða 3).

3 Varða. Úr hellugrjóti, ca. 1 x 1 m við botn og 0,3 m há. Varðan er nær alveg hrunin og vörðubotninn aðeins eftir. Hún er vaxin mosa, grasi og blótnjurtum. Gömul(?).

4) Varða. 9 m ASA af vörðu 1). Úr hellugrjóti, ca. 2 m í þvermál og 0,2 m há. Alveg hrunin og botninn einn eftir.
Ca. 23 m SV af vörðu 4) er varða 5).

5) Varða. Úr hellugrjóti, ca. 1 m í þvermál og 0,2 m há. Botninn virðist ferhyrningslaga.

6) Varða. Ca. 31 m NA af vörðu 1). Úr hellugrjóti, 1 - 1,2 m í þvermál og 1 m há. Út úr vörðunni gengur garður til suðurs, 1,2 m langur, 0,6 m breiður og 0,3 m hár. Ca. 0,5 m norðan við vörðuna er tréstaup (rekaviður). 2 m A af vörðunni er annar grjótgarður, 2 m langur, 0,6 m breiður og 0,1 - 0,3 m hár. Gaddavír er í staup, vörðu og gördunum (efri mynd)

Varða 6) er landamerkjavarða, hinar eru ungar.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

GPS mæling var gerð við vörðu 1, þá stærstu.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		2
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Ferstikla		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	10.09.2001	N 64°25.10 W 021°37.73			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi					
Gata		Sul 3	1					
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Ágætt	1900-				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2			Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið						Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Liggur yfir Móadal í átt að sumarbúðum KFUM/KFUK í Vatnaskógi. Í skóglendi.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Gata.

Leiðin var skoðuð þar sem fyrirhugað er að leggja niður Sultartangalínu 3. Leiðin liggur upp hálsinn með núverandi vegi, en liggur svo frá veginum að vestanverðu og fer svo NNA fyrir dalinn (hálsinn). Leiðin er greinilega gerð fyrir vélknúin ökutæki, en gæti hafa verið sett ofan í eldri leið. Hún er ca. 2 - 3 m breið og allt að 0,5 m djúp.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

GPS mæling var gerð þar sem núverandi leið og gamla gatan greinast, u.þ.b. þar sem fyrirhuguð lína mun fara yfir.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		3
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Ferstikla		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	16.09.2001	N 64°25.38 W 021°35.22			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Þjóðleið		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Yfir Ferstikluháls. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Kaalund, K. *Bidrag til en historisk-topografisk Beskrivelse af Island. Syd- og Vest-Fjærdingerne.* København 1877:292.
Harðar saga og Hólmverja. *Íslendingasögur og þættir.* Síðara bindi. Reykjavík 1986.

Lýsing

Þjóðleið.

Leiðin er ca. 2 - 3 m breið og 0,1 - 0,3 m djúp. Hægt er að fylgja leiðinni þar sem hún fer upp sneiðinginn ofan við veitingaskálann á Ferstiklu. Eftir að komið er á móts við Hallsbæli (fornleifar nr. 13) liggur leiðin sitt á hvað austan og vestan megin við veginn, en síðasti kaflinn er vestan við veginn, skammt fyrir ofan Þórisstaði (sbr. loftmynd). Á þeim kafla rennur lækur eftir leiðinni.

Á þessum slóðum er brú (fornleifar nr. 4:1).

Greinilegt er að leiðin hefur verið rudd með vélum þegar bifreiðar komu til sögunnar. Þó eru sennilega til kaflar sem ekki voru ruddir og hefur þá ný leið verið rudd í staðinn. Því mætti sjá þarna þrjár kynslóðir vega.

Þjóðleiðin kemur fram á myndum af fornleifum nr. 14 og 15.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

GPS var mælt við hæðarbrún að sunnanverðu, ofan við Hallsbæli (sbr. efri mynd).

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		4
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Saurbær		-	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	16.09.2001	N 64°25.88 W 021°34.18			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Brú		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Lækur	Mikil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Ca. 80 m vestur af malarvegi. Brúin liggur yfir Sellæk. Í holti.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Brú.

Brúin er úr grjóti, 4 x 9 m stór (ANA - VSV). Hún er hlaðin yfir efri brún á litlum fossi og sjást hleðslur vestan (neðan) megin. Lækurinn er farinn að laska brúna nokkuð.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		5
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Ferstikla		Erfingi - Þorleifserfingi		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	16.09.2001	N 64°25.59 W 021°34.21			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Dys		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900				Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert					-	Já	1965

Lega og staðhættir

Ca. 7 m vestur af malarvegi. Í brekku í móa.

Heimildir og munnmæli

Fornleifaskrá. Skrá um friðlýstar fornleifar. Fornleifanefnd - Þjóðminjasafn Íslands. Reykjavík 1990:19.
Hildur Gestsdóttir og Orri Vesteinsson. Fornleifaskráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar. Óbirt handrit. Reykjavík 1999.
Ólafur H. Torfason. Nokkrir Íslandskrossar. Reykjavík 2000:38-39.
Saurbær á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Dys.

Ca. 6,5 x 7 m (NA - SV) og 1,2 m há. Úr grjóti, nokkuð misstóru. Vestur endi dysarinnar er mun brattari, en sá eystri er mjög aflíðandi niður brekkuna. Við vesturendann örlar á hleðslu (garðlagi), en það mun vera gert í seinni tíð eftir að dysinni var raskað af hermönnum á stríðsárunum. Voru þeir að taka efni og fóru í dysina. Var þeim þá sagt frá því að þarna hvíldi maður sem myndi fylgja grjótinu.

Efst í dysinni er járnkross og ca. 1 m A af henni er friðlýsingarhæll.

Í dysinni hlaut maður nokkur legstað, sem var smali á Draghálsi. „Hafði hann óskað sjer, að hljóta leg þar einhvernstaðar í landareigninni. Þessu var þó ekki gaumur gefinn, en haldið með hann áleiðis til greftrunar í Saurbæ. Gjörðist kistan svo þung, er þarna kom, að fádæmum sætti og eina úrræðið að leggja hana þar í dys. Þaðan blasir bærinn Dragháls við, en fáum föðmum sunnar er hann, ásamt landareign, með öllu horfinn.“ (Örnefnaskrá).

Ólafur H. Torfason telur að heitið Erfingi geti verið afbökun úr latneskunni Effigiem. Sagt var að maður fram af manni hafi séð um að halda við krossmarki með einhverjum hætti í dysinni, enda almennt talið að maður hvíldi í henni. (2000:38). Enn er einhverskonar kross í dysinni!

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Í riti Ólafs H. Torfasonar er fleiri heimilda getið um Erfingja.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		6
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Ferstikla		Ferstiklusel		1-2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.09.2001	N 64°25.53 W 021°34.09			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Sel		Sul 3	>2				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Á hól undir hömrum, ca. 200 m austur af malarvegi og ca. 60 m NA af fossi (Rjúkanda) í læk (Sellæk). Er selið austan við lækinn. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson. Fornleifa-skráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar. Óbirt handrit. Reykjavík 1999.
Ferstikla á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

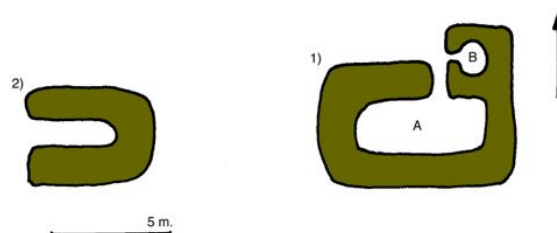
Lýsing

Sel.

Rústirnar eru á svæði sem er um 30 m í þvermál. Í dag sjást aðeins tvær rústir, en greinilegt að þær standa ofan á eldri minjum og fleiri minjar eru þarna í kringum þær, sérstaklega til norðurs og norvesturs frá þeim.

Að sögn bóndans í Ferstiklu var haft í seli þarna vel fram á 20. öld.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		6
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Ferstikla		Ferstiklusel		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.09.2001	N 64°25.53 W 021°34.08			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst (sel?)		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Linulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Hátt			
		Friðlýsa?	Friðlýst?
		Nei	Nei
			Hvenær

Lega og staðhættir

Á hól undir hömrum, ca. 200 m austur af malarvegi og ca. 60 m NA af fossi (Rjúkanda) í læk (Sellæk). Er rústin austan við lækinn. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Ferstikla á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

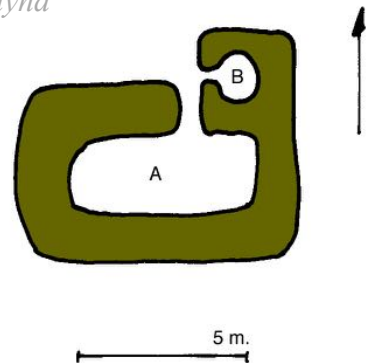
Lýsing

Rúst (sel?).

6,5 x 8 m (A - V). Veggir úr torfi og grjóti, ca. 1 - 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,5 m háir. Tvö hólfr eru á rústinni (hólf A og B) og eru dyr á hólfi A til norðurs, en á hólfi B til vesturs. Einstaka grjót sést við inngang í hólf A og á gólfi þess. Rústin er vel gróin. Undir henni eru eldri minjar og aðrar minjar vestan og norðan við hana.

Ca. 6,5 m V af rúst 1) er rúst 2).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		6
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Ferstikla		Ferstiklusel		2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.09.2001	N 64°25.52 W 021°34.09			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Rúst (búr?)							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Já	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Talsvert							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Á hól undir hömrum, ca. 200 m austur af malarvegi og ca. 50 m NA af fossi (Rjúkanda) í læk (Sellæk). Er rústin nokkra metra austan við lækinn og 6,5 m V af rúst 6:1. Í móa.

Heimildir og munnmæli

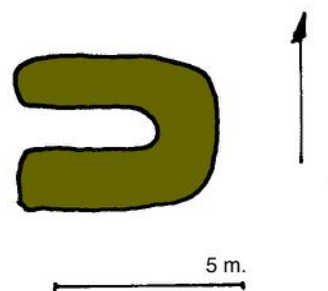
Ferstikla á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst (búr?).

4 x 5 m (A - V). Veggir úr torfi og grjóti ca. 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,3 m háir. Dyr snúa mót vestri (að læknum sem er nokkra metra frá). Einstaka grjót er í NA hluta rústarinnar. Hún er vel gróin, en nokkuð ógreinileg. Rústabrot eru trúlega vestan við rústina og hún gæti verið lengri en hér greinir (hefur verið stytt síðar?).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		7
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Ferstikla			1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.09.2001	N 64°25.55 W 021°34.58			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1900-				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Fríðlýsa?	Fríðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir	Heimildir og munnmæli
Ca. 40 m N við malarveg, á kletthrygg.	

Lýsing

Varða.

Úr hellugrjóti, 2 m í þvermál og 0,4 m há. Varðan er fallin og í henni miðri er morkinn tréstaup.

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		8
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Ferstikla				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.09.2001	N 64°25.53 W 021°34.61			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Nei			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Lítið			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Ca. 30 m SV af vörðu 7 og 30 m N af malarvegi. Á klettahrygg.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hellugrjóti, 1 m í þvermál og 0,4 m há. Varðan er fallin og botn hennar gróinn mosa, grasi og blómjurtum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		9
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Ferstikla			1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.09.2001	N 64°25.58 W 021°34.73			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Lélegt	1900-				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?			Friðlýst?	Hvenær
Lítið				Nei			Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 110 m N af malarvegi. Á klettahrygg.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, 0,8 - 1 m í þvermál (NV - SA) og 0,7 m há. Varðan er fallin að hluta og illa hlaðin. Ung(?).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		10
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Ferstikla				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.09.2001	N 64°25.53 W 021°34.82			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Lélegt	1900-				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Fríðlýsa?	Fríðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 100 m N af malarvegi. Á kletthrygg.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, ca. 1 m í þvermál og 0,6 m há. Varðan er illa hlaðin. Ung?

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		11
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Ferstikla		Skroppudys	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	17.09.2001	N 64°24.69 W 021°35.53			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Austan megin við Skroppugil, ca. 500 m ofan við landsveginn, nokkuð ofan við Sultartangalínu 1. Við efstu brún á hjalla í Þúfufjalli. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Harðar saga og Hólmverja. Íslendingasögur og þættir. Síðara bindi. Svart á Hvítu. Reykjavík 1986:1282.

Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson. Fornleifa-skráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar. Óbirt handrit. Reykjavík 1999.

Lýsing

Rúst.

5 x 8 m (NV - SA) og 10,1 - 0,5 m há. Ekki sást nein breidd veggja en rústin er gerð úr grjóti sem þekur allan flöt hennar. Við SV horn rústarinnar er steinahrúga sem til er komin í seinni tíð. Menn voru að safna efni í húsbyggingu Ferstiklu 1 árið 1912 og söfnuðu til þess grjóti á við og dreif um hlíðina. Þessi hrúga var aldrei sótt.

Áður fyrr mun hafa sést móta fyrir hleðslu, að sögn bónda.

Sagt er að tekið hafi verið grjót úr rústinni og það sett í einn vegg hins nýja húss sem byggt var 1912. Veggurinn var í kjallara hússins (milliveggur) og var aldrei friður á þeim stað. Menn kenndu til ónota.

Þau munnmæli eru til um rústina að hún sé hóftótt. Eru þau munnmæli höfð eftir Sveini nokkrum, bónda á Svarfhól, en faðir hans flutti frá Ferstiklu árið 1898. Einnig er sú saga til að þarna sé Skroppa heygð sbr. Harðar sögu Hólmverja.

Á myndunum er Vífill Búason, bóndi á Ferstiklu og sögumaður um Skroppudys.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Skroppudys er ekki í neinni hættu vegna fyrirhugaðrar línulagnar Sultartangalínu 3. Hún er skráð hér vegna þess að hvergi hefur áður verið fjallað um hana á prenti og sagan um hana gæti glatast. Fyrir mörgun árum mun starfsmaður fornleifadeildar hafa skoðað rústina og talið hana vera rúst, en ekki dys.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		12
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Saurbær		Sauðhústóft		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.09.2001	N 64°25.40 W 021°35.41			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Beitarhús (Sauðhús)		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Nei			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Við hjallabrún í hlíðum Saurbæjarháls. Ca. 200 m norður af malarvegi. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson. Fornleifa-skráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar. Óbirt handrit. Reykjavík 1999;52.
Magnús Thorlacius. „Saurbær á Hvalfjarðarströnd.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags 1930 - 1931*. Reykjavík 1931:86.
Saurbæjar á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. *Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun*.

Lýsing

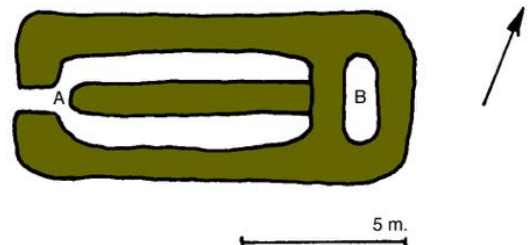
Beitarhús (sauðhús).

5 x 12 m (ANA - VSV). Veggir úr grjóti, ca. 1 m breiðir og 0,1 - 0,5 m háir. Tvö hólfi eru á rústinni (hólf A og B) og eru dyr trúlega á þeim báðum til V. Eftir endilöngu hólfi A er garður (jata) úr grjóti, ca. 1 m breiður og 0,1 - 0,3 m hár. Norður langveggur í hólfi A er að mestu hruninn niður af stallinum sem rústin er á.

Garðlög sjást við millivegg hólfanna.

Rústin er vel gróin grasi, mosa, lyngi og ýmsum öðrum gróðri. Hún hefur verið byggð ofan á klettahrygg og er mjög stutt niður á bergið.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		13
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Saurbær		Hallsbæli		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.09.2001	N 64°25.32 W 021°35.25			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Áningastaður		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	-	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 50 m austur af malarvegi, á grónum og sléttum árbakka.

Heimildir og munnmæli

Viðtal við Fífil Búason á Ferstiklu, 13. des. 2000.
Saurbær á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson.
Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Áningastaður.

Staðurinn er norðan við lækinn og nokkra metra sunnan við gömlu þjóðleiðina (nr. 3). Þarna er mjög sléttur völlur sem er girtur af læk, brattri brekku og þjóðleiðinni.

Sagan segir að þarna hafi fátækur maður hallað sér og gefið upp öndina. Þarna segir að sé reimt og leið mönnum ekki vel að vera þarna einir á ferð. Var gjarnan sagt: „Farðu hægt hjá Hallsbæli.“ Til er eftirfarandi vísa um bælið:

Fara skyldi enginn um,
einn í náttmyrkrinu,
sóðaveg frá Sellæknum,
suður að Hallsbælinu.

Á neðri myndinni sést gamla þjóðleiðin liggja niður brekkuna með Hallsbæli á vinstri hönd.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		14
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Saurbær			1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.09.2001	N 64°25.30 W 021°35.25			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rústir		Sul 3	>2
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Nei			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Ca. 15 m suður af malarvegi og 20 m austur af læk (Saurbæjarlæk). Ca. 10 m norður af Hallsbæli, en á milli bælisins og rústanna er gamla þjóðleiðin (fornleifar nr. 3).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rústir.

Rústirnar eru á ca. 10 x 30 m stóru svæði (ANA - VSV). Veggir eru úr torfi (og grjóti?), en eiginleg lögun og breidd veggja ekki greinanleg nema á vestustu (neðstu) rústinni. Ekki er heldur hægt að tilgreina nákvæman fjölda rústa þó hann sé nær örugglega meiri en tvær.

Neðsta rústin er ca. 4 x 4 m (NA - SV) og 0,2 - 0,3 m há. Veggir hennar eru úr torfi (og grjóti?).

Rústirnar eru vel grónar og nokkuð þýfðar. Hugsanlega er hér um fornt sel að ræða (eldra en 1550?).

Einn m norður af rústunum er girðing.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		15
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Saurbær		Prjónastrákur		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.09.2001	N 64°24.95 W 021°36.81			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Staður tengdur þjóðtrú		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	-	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Efst á áberandi hamri ofan við sundlauginu á Hlöðum.

Heimildir og munnmæli

Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson. Fornleifa-skráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar. Óbirt handrit. Reykjavík 1999:54.
Magnús Thorlacius. „Saurbær á Hvalfjarðarströnd.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags* 1930 - 1931. Reykjavík 1931:86.
Saurbær á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Staður tengdur þjóðtrú.

Í Örnefnalýsingu Saurbæjar segir svo um staðinn: „...mæla menn, að klettur þessi beri nafn af því, að þangað hafi Guðríði, konu Hallgríms [Péturssonar], opt gengið einslega og það stundum meðan maður hennar var að guðsþjónustu og sjest sitja þar með prjóna sína. En erindið þangað átti þó að vera annað og meira, sem sje það, að í blóra við prjónana hafi hún haft með sjer vasalíkneski af Múhameð spámanni og tignað það og tilbeðið á þessum stað. Maður hennar átti lengi að hafa haft hana grunaða, en þó ekki tekist að gjöra hana uppvísa að þessu athæfi - svo vel fól hún líkneskið - uns hann, eitt sinn, hraðar messugjörð sem mest hann má og leggur svo tafarlaust leið sína upp gil það, sem áður er nefnt og kemur svo norðan fyrir klettinn, konu sinni mjög í opna skjöldu, þar sem hún var með líkneskið fyrir framan sig og ugði ei a sjer. Átti þá Hallgrímur að hafa náð því og eyðilagt. Er ekki ólíklegt, að Guðríði hafi sárnað þessar aðfarir mans síns, enda fylgir það sögunni.“

Athugasemdir

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		16
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Saurbær		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.09.2001	N 64°25.21 W 021°36.54			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Varða		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Landeyðing	Mikil	Lélegt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Úti í miðri mýri (Dýjasundi) á Saurbæjarhálsi, skammt norður af Þrjónastrák.

Heimildir og munnmæli

Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson. Fornleifa-skráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar. Óbirt handrit. Reykjavík 1999:47.
Ferstikla á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Varða.

Úr torfi, ca. 1,2 - 1,5 m í þvermál og 0,4 m há. Ofan á vörðunni er skál eða gróp. Einn m SA frá vörðunni er tjörn. Þar gæti efnið hafa verið tekið í vörðuna.

Í Örnefnalýsingu segir svo um vörðuna:

„Til merkis um þetta [þ.e. að þarna hafi verið landamerki] hefir til þessa mátt greina mannvirki í sundinu [Dýjasundi] miðju, sem ber þess minjar, að þar hafi verið stunginn upp talsverður svörður (hnaus eða snidda) og hlaðið úr honum allmyndarleg, sívöl, uppmjó varða, með viðarkol í miðju, til ævarnadi merkis um þýðingu þúfunnar sem landamerkjavarða.“

Við vettvangsskoðun varð viðarkola ekki vart, enda ekki hróflað við vörðunni.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		17
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Saurbær		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	18.09.2001	N 64°25.01 W 021°37.13			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Varða		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Á hól ofarlega á Saurbæjarhálsi, ca. 500 m NA af hótél Glym. Í holti.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, ca. 2 m í þvermál og 0,6 m há. Svo virðist sem núverandi varða hafi verið hlaðin ofan á þennan botn, og er mun minni um sig eða ca. 1 m í þvermál. Botn er vel gróinn grasi, mosa og öðrum jurtum. Núverandi varða er fremur illa hlaðin. Eyktarmark?

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		18
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Ferstikla		Kvörnin		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	19.09.2001	N 64°24.75 W 021°35.88			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Varða		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Lélegt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Á lágun hól í fjalli (Þúfufjalli), ca. 300 m NNA af veitingastaðnum í Ferstiklu. Í holti.

Heimildir og munnmæli

Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson. Fornleifa-skráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar. Óbirt handrit. Reykjavík 1999.
Ferstikla á Hvalfjarðarströnd. Ásmundur Gestsson. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, ca. 2 m í þvermál og 1,2 m há. Botn er all óreglulegur, enda hefur verið bætt egghvössu grjóti (sprengdu) í vörðuna sunnanverða í seinni tíð. Norðurhluti botns vörðunnar er gróin grasi, mosa og jurtum.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		19
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Kalastaðir		Kaladys	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	21.09.2001	N 64°23.74 W 021°41.95			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Linulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Ca. 25 m N af þjóðvegi, sunnan undir hömrum (Kala). Í haga.

Heimildir og munnmæli

Brynjúlfur Jónsson. „Rannsókn fornleifa sumarið 1907.“ *Árbók Hins ísl. fornleifafélags* 1908. Reykjavík 1908:13-14. *Fornleifaskrá*. Skrá um friðlýstar fornleifar. Fornleifanefnd - Þjóðminjasafn. Reykjavík 1990:19. Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson. *Fornleifaskráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar*. Óbirt handrit. Reykjavík 1999:58. Kalastaðir. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst.

5 x 7,5 m (N - S). Veggir úr grjóti, ca. 1 - 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,4 m háir. Suðurgafli sést ekki og norðurgafli er grafinn inn í hólinn. Gólf er alþakið stóru grjóti. Veggir eru að mestu grónir, en gólf mun minna.

Við N - gafli er friðlýsingarhæll.

Mjög stórgrýtt er í kringum rústina, en það er sennilega afleiðing af vegaframkvæmdum á staðnum, en gamla þjóðleiðin (fornleifar nr. 28) liggur upp við rústina sunnanverða og hefur sneytt lítilega úr henni.

Sagt er að Kali, sá er byggði Kalastaði, sé dysjaður í Kaladys. Brynjúlfur Jónsson er lítt trúður á það því Kali hjóti að hafa verið kristinn, hafi hann verið til. Hann segir þó ekkert um minjarnar að öðru leyti (1908:14).

Kaladys minnir nokkuð á Skroppudys og gæti vel verið af sama toga, hver sem hann er.

Á neðri myndinni má sjá gömlu þjóðleiðina, þar

Athugasemdir

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		20
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Kalastaðir				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	21.09.2001	N 64°23.75 W 021°41.97			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Lélegt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ofan á hamri (Kala), ca. 20 m N af Kaladys.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Ca. 2 - 2,5 m í þvermál og 0,3 m há. Varðan er gróin mosa og grasi. Hún er fallin.
Hugsanlega gamalt eyktarmark frá Kalastöðum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		21
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Kalastaðir				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	21.09.2001	N 64°23.85 W 021°41.53			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Fjárhús		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Sléttuð	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Á lágum hól í hlíð. Ca. 25 m N af þjóðvegi. Í túni.

Heimildir og munnmæli

Hildur Gestsdóttir og Orri Vésteinsson. Fornleifa-skráning í Borgarfjarðarsýslu I. Svæðisskráning í Borgarfirði sunnan Skarðsheiðar. Óbirt handrit. Reykjavík 1999:88.
Kalastaðir. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Fjárhús.

Rústin var sléttuð fyrir nokkrum árum og ný fjárhús byggð ca. 80 m til vesturs.

Rústasvæðið er ca. 20 m í þvermál. Ca. 15 - 20 m norður af rústasvæðinu eru leifar af girðingu sem hlaðið hefur verið undir. Eru leifarnar ca. 30 - 40 m langar í austur - vestur. Austast beygir þessi girðing og liggur til suðurs, í átt að þjóðveginum.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		22
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Kalastaðir				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	21.09.2001	N 64°23.98 W 021°42.64			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi					
Varða (landamerki)		Sul 3	1					
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2			Fríðlýsa?	Fríðlýst?	Hvenær
Lítið						Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Á vesturhluta berghryggjar (Öxl). Í holti.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða (landamerki).

Úr grjóti, ca. 2,5 m í þvermál og 0,6 m há. Grjóti hefur verið kastað í vörðuna í seinni tíð.

Botn hennar er vel gróinn grasi.

Sjá má girðingu liggja niður hlíðina, frá vörðunni að klettabelti (Skjólborg), en það er önnur varða.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		23
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Kalastaðir				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	21.09.2001	N 64°24.87 W 021°39.84			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Skotbyrgi		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Línulögn	Lítil	Ágætt	1900-
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Lítið			
		Fríðlýsa?	Fríðlýst?
		Nei	Nei

Lega og staðhættir

Við A - enda kletthryggjar austur af Lambadal. Í skóglendi.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Skotbyrgi.

2 x 3 m (NNA - SSV). Veggir úr grjóti, ca. 0,5 - 1 m breiðir og 0,1 - 0,6 m háir.

V - veggur er sjálfur kletthryggurinn. Við A - vegg er stór steinn. Dyr trúlega mót N.

Byrgið er farið að hrynja, sérstaklega S hluti þess.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		24
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Kalastaðakot		Presthóll		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	24.09.2001	N 64°23.68 W 021°43.05			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Áningarstaður		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	-	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 100 m N af þjóðvegi. Nokkra metra neðan við gamla þjóðveginn (fornleifar nr. 28).

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Kalastaðakot. Örnefnastofnun.

Lýsing

Áningarstaður.

Hólinn er ca. 20 x 40 m stór (NA - SV) og ca. 3 m hár. Engin mannvirki eru sjáanleg á eða við hólinn önnur en gamla þjóðleiðin, ca. 5 m norður af hólnum.

Í Örnefnaskrá segir svo um hólinn:

„Sagt er, að þar hafi prestur áð á leið til annexíunnar á Leirá frá Saurbæ. Ef svo er, þá er þetta örnefni ungt, því að skammt er síðan Leirá varð annexía frá Saurbæ.“

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		25
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Kalastaðakot				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	24.09.2001	N 64°23.80 W 021°43.26			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Rústir(?)		Sul 3	>1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	-				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
-					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 200 m NA við þjóðveginn og ca. 80 m V af rafmagnslínu, vestan við læk sem rennur niður úr Seldal.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rústir(?)

Rústirnar eru á ca. 8 x 13 m stóru svæði (NA - SV). Veggir eru úr torfi (og grjóti?), ca. 1,5 m breiðir þar sem hægt er að greina þá og 0,2 - 0,6 m háir. Við SV - enda rústabungunnar er sennilega hólf, 5 m breitt, en lengd óviss. Rústirnar eru vel þýfðar og grónar.

Hugsanlega eru þetta minjar um selstöðu.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla

Borgarfjarðarsýsla

Sveitarfélag

Hvalfjarðarstrandarhreppu

Núv. sveitarfél.

3501

Hverfi

Aðalnr.

26

Landareign

Kalastaðakot

Mí:Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

24.09.2001

GPS Staðsetning

N 64°23.94 W 021°43.12

Viðmiðun

M.y.s. Skekkja

<10

Tegund minja

Varða

Tilgáta/Niðurstaða

Verk

Sul 3

Fjöldi

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Á kort?

Línulögn

Lítil

Sæmilegt

1550-1900

Nei

Minjagildi

Einkunn

Varðveislugildi

Einkunn 2

Friðlýsa?

Friðlýst?

Hvenær

Lítið

Nei

Nei

Lega og staðhættir

Norðaustanmegin á lágum hrygg sem er í miðjum Seldal. Í holti.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hellugrjóti, ca. 1 m í þvermál og 0,3 m há. Varðan er fallin. Hún er mosa og grasi gróin.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla

Borgarfjarðarsýsla

Sveitarfélag

Hvalfjarðarstrandarhreppu

Núv. sveitarfél.

3501

Hverfi

Aðalnr.

27

Landareign

Kalastaðakot

Mí:Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

24.09.2001

GPS Staðsetning

N 64°24.00 W 021°43.15

Viðmiðun

M.y.s. Skekkja

<10

Tegund minja

Rústir?

Tilgáta/Niðurstaða

Verk

Fjöldi

Sul 3

>1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Á kort?

Landeyðing

Mikil

Sæmilegt

-

Nei

Minjagildi

Einkunn

Varðveislugildi

Einkunn 2

Friðlýsa?

Friðlýst?

Hvenær

-

Nei

Nei

Lega og staðhættir

Ca. 500 m NA af þjóðvegi, vestan við læk sem rennur í vestanverðum Seldal. Á hjalla fyrir miðjum Seldal. Ca. 60 - 70 m N af fornleifum nr. 26.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Rústir?

Rústirnar eru á ca. 10 x 35 m stóru svæði (ANA - VSV). Veggir eru úr torfi (og grjóti?). Ekki er hægt að greina einstakar rústir með vissu, né fjölda hólfa og breidd veggja. Rústirnar eru mjög þýfðar og vel grónar. Farið er að blása úr þeim.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		28
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Kalastaðir/Kalastaðakot o.fl.				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	24.09.2001	-			

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Þjóðleið		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Leiðin sést rétt ofan við nýja þjóðveginn hjá Kalastöðum og heldur þaðan áfram út fjörðinn. Henni var ekki fylgt út fyrir Föllumannastein (fornleifar nr. 29). Í mýri, holti og móa.

Heimildir og munnmæli

Kalastaðir. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Þjóðleið.

Leiðin er 2 - 3 m breið og 0,1 - 0,3 m djúp. Hún er hlaðin upp þar sem hún liggur framhjá Kaladys (fornleifar nr. 19).

Víða má sjá að vélknúnum ökutækjum hefur verið ekið um þjóðleiðina, enda gerð í byrjun 20. aldar. Þó gæti hafa legið þarna leið um fyrir þann tíma. Föllumannasteinn bendir til að svo hafi verið (sjá fornlifarnr. 29).

Á efri mynd má sjá Skjólborg og Kala þar hægra megin.

Þar sem vegurinn er upphlaðinn má sjá á mynd við fornlifarnr. 19.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		29
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Kalastaðakot		Förumannasteinn		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	24.09.2001	N 64°23.73 W 021°44.28			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Landamerkjasteinn		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Ekkert	Engin	Ágætt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Lítið			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Ca. 100 m N af þjóðvegi. Í haga.

Heimildir og munnmæli

Kalastaðakot. Örnefnaskrá. Handrit.
Örnefnastofnun.

Lýsing

Landamerkjasteinn.

Steinninn er mjög áberandi í hlíðinni. Hann er ca. 3 x 5 m breiður (A - V) og ca. 3 m hár.

Girðing liggur frá steininum upp hlíðina til NA og niður hana til SV.

Í Örnefnaskrá segir svo um steinninn:

„Sagt er, að hann hafi nafn af að þar hafi förumenn setið og hvílt sig áður fyrr. Einnig er sagt, að þar hafi orðið úti maður, sem hafi verið úthýst frá Kalastaðakoti, en það fær ekki staðizt. Nafnið er miklu eldra en Kalastaðakot. Það er til 1567.“

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		30
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Kalastaðakot		Náttmálavarða?		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	24.09.2001	N 64°23.67 W 021°42.59			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða (eyktarmark)							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Lélegt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Fríðlýsa?	Fríðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 120 m N af þjóðveginum, á berghrygg (Skjólborg).

Heimildir og munnmæli

Kalastaðir. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.
Kalastaðakot. Örnefnaskrá. Handrit.
Örnefnastofnun.

Lýsing

Varða (eyktarmark).

Úr grjóti, ca. 1 - 1,2 m í þvermál og 0,2 m há.
Varðan er fallin og gróin grasi og mosa.
Ca. 1,5 m vestur af vörðunni er girðing (landamerki í dag). Þessi girðing liggur upp hlíðina og í átt a vörðu nr. 22.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandahreppur	3501		31
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Kalastaðir		Strýta	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	27.09.2001	N 64°24.33 W 021°41.49			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Línulögn	Lítil	Lélegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Nei			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Lítið			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Syðst í Strýtu, NNA af Kalastöðum. Efst á klettahól. Í holti.

Heimildir og munnmæli

Kalastaðir. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, ca. 1,8 - 2 m í þvermál og 0,4 m há. Varðan er fallin. Vesturhluti hennar er vel gróinn grasi og mosa. Hugsanlega er um eyktarmark frá Kalastöðum að ræða.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		32
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur		-		1-n

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	25.09.2001	N 64°25.99 W 021°29.10			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Sel?		Sul 3	3				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítill	Sæmilegt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Austan við læk sem rennur niður Seldal. Í mynni dalsins, skammt fyrir ofan ármót lækjarins og Kúvallarár. Í mýri/haga.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Sel?

Rústirnar eru á ca. 13 x 30 m stóru svæði (VNV - ASA).

Trúlega eru a.m.k. þrjár rústir á svæðinu og sú lang stærsta er á því suðaustanverðu, alveg við lækjarbakkann. Aðeins stærstu rústinni er lýst nánar (nr. 3:1). Hinar eru allar mun minni og ógreinilegri. Þær eru ca. 4 x 4 m stórar.

Rústirnar liggja í línu niður með læknum.

Svæðið er allt vel gróið grasi.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		32
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	25.09.2001	N 64°26.00 W 021°29.13			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Sel?		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Linulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Hátt			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Austan við læk sem rennur niður Seldal. Í mynni dalsins, skammt fyrir ofan ármót lækjarins og Kúvallarár. Í mýri/haga.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Sel?

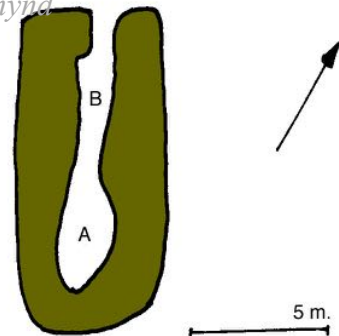
5 x 11 m (VNV - ASA).

Veggir úr torfi (og grjóti?), ca 1,5 - 2 m breiðir og 0,2 - 0,3 m háir. Dyr eru trúlega mót N. Hugsanlega hafa tvö hólfi verið á rústinni (hólf A og B) og hefur hólf B þá væntanlega verið hlaða.

Rústin er afar ógreinileg, þýfð og vel gróin.

Hún gæti verið forn, eldri en 1550.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		33
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur		-		1-2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	25.09.2001	N 64°25.95 W 021°29.09			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Sel		Sul 3	2				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 10 m A af Kúvallará. Rétt neðan við mynni gljúfurs. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Orri Vésteinsson. Menningarminjar í Borgarfirði norðan Skarðsheiðar. Svæðisskráning. Óbirt skýrsla. Reykjavík [1995]:70.
Örnefnaskrá. Grafardalur. Örnefnastofnun.

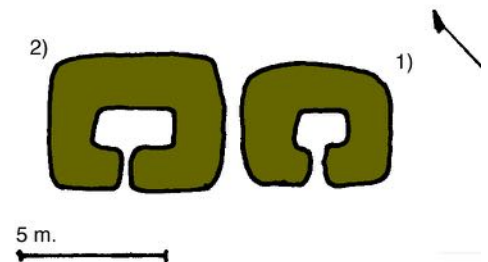
Lýsing

Sel.

Rústirnar eru á ca. 5 x 12 m stóru svæði (NV - SA).
Ca. einn metri er á milli rústanna.
Svæðið er mjög þýft á köflum og all vel gróið.
Rústirnar eru mjög greinilegar.

Rústir nr. 5:1-3 gætu hafa verið hluti af þessu seli, þó þær virðist eitthvað yngri.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		33
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	25.09.2001	N 64°25.96 W 021°29.08			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Rúst		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 10 m A af Kúvallará. Rétt neðan við mynni gljúfurs. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Grafardalur. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst.

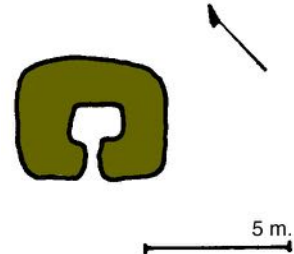
4 x 5 m stór (NV - SA). Veggir úr torfi og grjóti, 1,5 breiðir og 0,4 - 0,6 m háir.

Dyr eru á rústinni mót V.

Hún er nokkuð þýfð og vel gróin.

Einn m NV af rústinni er rúst 4:2.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		33
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur		-		2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	25.09.2001	N 64°25.96 W 021°29.10			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Rúst		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 10 m A af Kúvallará. Rétt neðan við mynni gljúfurs. Í móa. 1 m NV af rúst 4:1. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Grafardalur. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst.

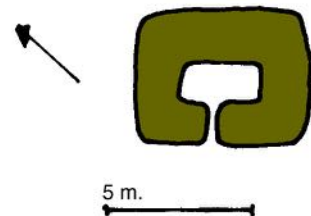
5 x 6 m stór (NV - SA). Veggir úr torfi og grjóti, 1,5 - 2 m breiðir og 0,4 - 0,7 m háir.

Dyr eru á rústinni mót V.

Hún er nokkuð þýfð og vel gróin.

Undir rústinni gætu leynst eldri minjar.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		34
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur		-		1-3

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	25.09.2001	N 64°25.95 W 021°29.13			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Sel							Sul 3	3
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	1550-1900				Já	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2			Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Hátt						Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 2 m vestur af á, Kúvallará. Skammt neðan við mynni gljúfurs. Í haga.

Heimildir og munnmæli

Grafardalur. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Sel.

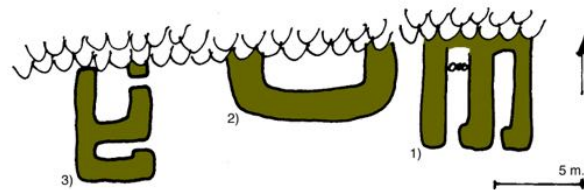
Á ca. 7 x 25 m stóru svæði (A - V).

Rústirnar eru allar frammi á sjálfum árbakkanum og farið að falla úr þeim öllum, sérstaklega nr. 1 og 2.

Rústirnar gætu verið hluti af fornleifum nr. 4:1-2 þó þær virðist eitthvað yngri en þær.

Rúst 5:1 er sennilega skepnuhús. Rúst 2 gæti verið selið og rúst 3 gæti verið búr eða eldhús.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		34
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	25.09.2001	N 64°25.95 W 021°29.12			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
		Fríðlýsa?	Fríðlýst?
		Nei	Nei
			Hvenær

Lega og staðhættir

Ca. 7 m vestur af á, Kúvallará. Skammt neðan við mynni gljúfurs. Í haga.

Heimildir og munnmæli

Grafardalur. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst.

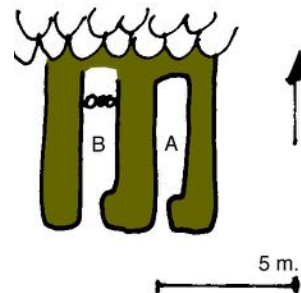
5,5 x 6 m (A - V). Veggir úr grjóti, 1 - 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,6 m háir.

Tvö hólfi eru á rústinni (hólf A og B) og eru dyr á þeim báðum mót S, frá ánni. Báðir gaflar hólfa A og B eru fallnir ofan í eldri farveg árinna, eða farveg þegar mikið er í ánni.

Talsvert grjót er í innaverðri rústinni í báðum hólfum. Garðlög sjást greinilega í innaverðu hólfi B. Rústin er vel gróin.

2 m V af rúst 5:1 er rúst 5:2.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		34
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur		-		2

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	25.09.2001	N 64°25.95 W 021°29.13			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði			
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
		Fríðlýsa?	Fríðlýst?
		Nei	Nei
			Hvenær
			Já

Lega og staðhættir

Ca. 7 m vestur af á, Kúvallará. Skammt neðan við mynni gljúfurs. 2 m V af rúst 5:1. Í haga.

Heimildir og munnmæli

Grafardalur. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst.

4 x 9 m (A - V). Veggir úr grjóti, ca. 1,5 - 2 m breiðir og 0,3 - 0,5 m háir.

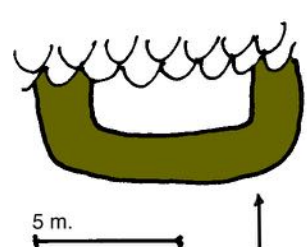
Dyr eru ekki greinanlegar, en gætu hafa verið mót A.

N - langveggur er allur fallinn í ána og horfinn.

Rústin er þýfð og vel gróin.

Ca. 4 m V af rústinni er rúst 5:3.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		34
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur		-		3

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	25.09.2001	N 64°25.95 W 021°29.15			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Rúst		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Landeyðing	Mikil	Sæmilegt	1550-1900				Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 2 m vestur af á, Kúvallará. Skammt neðan við mynni gljúfurs. 4 m V af rúst 33:2. Í haga.

Heimildir og munnmæli

Grafardalur. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst.

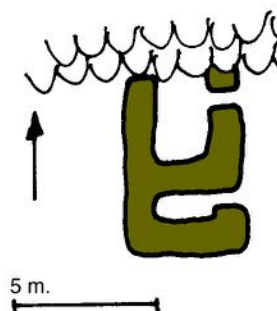
4 x 6 m (N - S). Veggir úr grjóti, 1 - 1,2 m breiðir og 0,2 - 0,7 m háir.

Tvö hólfi eru á rústinni (hólf A og B) og eru dyr á báðum hólfum til A. Ekki dyr á milli þeirra.

Einstaka grjót í hólfi A, sérstaklega í S - hluta þess. Garðlög sjást í suðurgafli hólfs A.

N - gafl rústarinnar er fallinn niður í ánna. Rústin er vel gróin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		35
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Dragháls		Draghálssel?	1-5	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	28.09.2001	N 64°28.70 W 021°27.71			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Sel		Sul 3	5
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Línulögn	Mikil	Ágætt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Hátt			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Ca. 10 m NV af læk sem rennur úr Selgili og ca. 5 m SV af Grafardalsá. Vestan- og austanmegin við þýfðan og mosagróinn hól. Neðan við ármót.

Heimildir og munnmæli

Dragháls. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Sel.

Rústirnar eru á ca. 20 x 75 m stóru svæði (NA - SV). Á milli rústa 1-4 og 5 er nokkuð áberandi hól. Svæðið er nokkuð þýft og vel gróið. Hóllinn og næsta nágrenni hans er þó farið að blása svolítið. Mjög sennilega má finna öskuhaug neðan við rústaþyrpinguna (nr. 1-3), í átt að læknum.

Rúst 1 er trúlega sjálft selið (íveruhús), hús 2 skepnuhús og búr, hús 3 aðhald fyrir skepnur, hús 4 skepnuhús og rúst 5 er stekkur.

Neðan við selið, við ármótin, heitir Selvað.

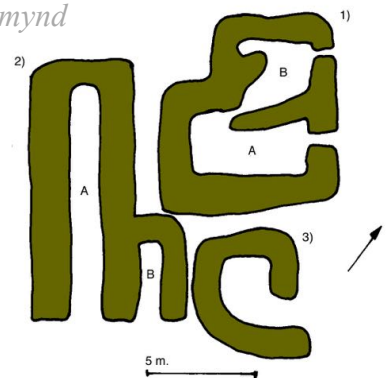
Lengsta rústin (nr. 2) minnir mjög á hinar meintu seljarústir nr. 3:1. Afar löng og mjó.

Í Örnefnaskrá er haft eftir ábúanda á Draghálsi að ekki hafi verið haft í selinu síðan á 18. öld. Ummerki benda til þess sama.

Á efri myndinni eru aðeins rústir 1 - 3 teiknaðar.

Á neðri myndinni sér yfir Selvað og hóllinn sem er á Athugasemdir

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		35
Landareign	MÍ:Nr	Heiti	Undirnr.	
Dragháls		Draghálssel?	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	28.09.2001	N 64°28.69 W 021°27.80			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Sel							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Linulögn	Mikil	Ágætt	1550-1900				Já	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Hátt							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 15 m NV af læk sem rennur úr Selgili og ca. 60 m SV af Grafardalsá. Vestanmegin við þýfðan og mosagróinn hól. Neðan við ármót.

Heimildir og munnmæli

Dragháls. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

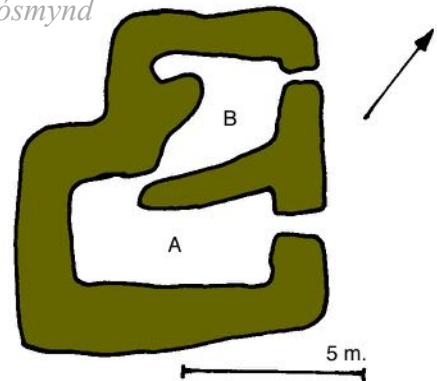
Lýsing

Sel.

8 x 9 m (NV - SA). Veggir úr tofi (og grjóti), 1 - 2 m breiðir og 0,2 - 0,4 m háir. Allavega tvö hólf eru á rústinni (hólf A og B) og eru dyr á þeim báðum mót NA. Undarlegur milliveggur er á milli hólfanna en hann gæti verið vísbending um að dyr hafi verið á milli hólfanna. Selið er þýft og vel gróið mosa og grasi.

1 m SV af selinu er rúst 2).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		35
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Dragháls		Draghálssel?	2	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	28.09.2001	N 64°28.69 W 021°27.80			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Linulögn	Mikil	Ágætt	1550-1900
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Ca. 10 m NV af læk sem rennur úr Selgili og ca. 65 m SV af Grafardalsá. Vestanmegin við þýfðan og mosagróinn hól. Neðan við ármót. 1 m SV af rúst 1).

Heimildir og munnmæli

Dragháls. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst.

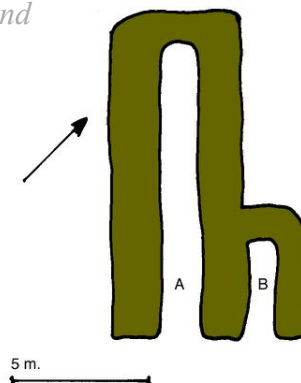
4,5 x 12 m (NV - SA). Veggir úr torfi (og grjóti), ca. 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,3 m háir. Tvö hólfr eru á rústinni (hólfr A og B). Dyr eru á þeim báðum mót SA.

Gólf í hólfr A er niðurgrafið. Rústin er vel gróin grasi og mosa.

Framan við rústina (til SA) virðast vera rústabrot og þar gæti einnig leynst öskuhaugur.

0,5 m NA af rúst 2) er rúst 3).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		35
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Dragháls		Draghálssel?	3	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	28.09.2001	N 64°28.69 W 021°27.79			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Rúst		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Linulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Talsvert			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Ca. 10 m NV af læk sem rennur úr Selgili og ca. 60 m SV af Grafardalsá. Vestanmegin við þýfðan og mosagróinn hól. Neðan við ármót. 0,5 m NA af rúst 2).

Heimildir og munnmæli

Dragháls. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst.

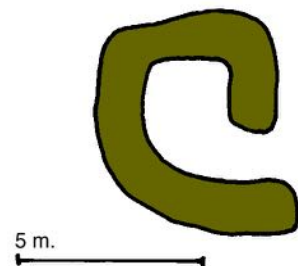
5 x 5,5 m (NV - SA). Veggir úr torfi, ca. 1 - 1,5 m breiðir og 0,2 - 0,3 m háir.

Dyr snúa mót NA.

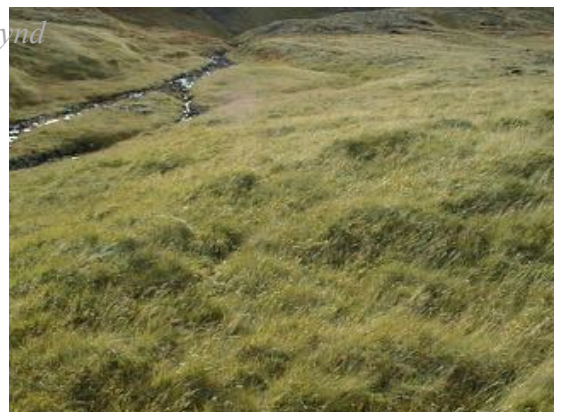
Rústin er afar ógreinileg, þýfð og vel gróin mosa og grasi.

Ca. 52 m N af rúst 3) er rúst 4).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Hvalfjarðarstrandarhreppu	3501		35
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Dragháls		Draghálssel?		4

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	28.09.2001	N 64°28.72 W 021°27.76			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Rúst		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Línulögn	Mikil	Ágætt	1550-1900				Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 10 m NV af læk sem rennur úr Selgili og ca. 5 m SV af Grafardalsá. Austanmegin við þýfðan og mosagróinn hól. Neðan við ármót. Ca. 52 m N af rúst 3).

Heimildir og munnmæli

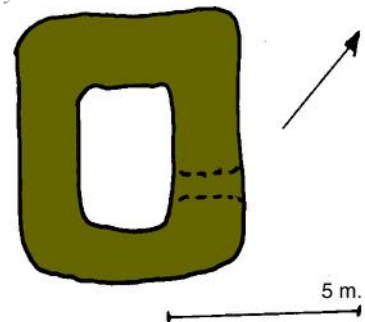
Dragháls. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Rúst.

6 x 7 m (NV - SA). Veggir úr torfi og (grjóti), 1,5 - 2 m breiðir og 0,3 - 0,6 m háir. Dyr eru ekki greinanlegar, en gætu hafa snúið mót NA. Norðan og norðvestan við rústina er stekkur nr. 6:5.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla

Borgarfjarðarsýsla

Sveitarfélag

Hvalfjarðarstrandarhreppu

Núv. sveitarfél.

3501

Hverfi

Aðalnr.

35

Landareign

Dragháls

Mí:Nr

Heiti

Draghálssel?

Undirnr.

5

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

28.09.2001

GPS Staðsetning

N 64°28.72 W 021°27.77

Viðmiðun

M.y.s. Skekkja

<10

Tegund minja

Stekkur

Tilgáta/Niðurstaða

Verk

Sul 3

Fjöldi

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Á kort?

Linulögn

Mikil

Sæmilegt

1550-1900

Já

Minjagildi

Einkunn

Varðveislugildi

Einkunn 2

Fríðlýsa?

Fríðlýst?

Hvenær

Talsvert

Nei

Nei

Lega og staðhættir

Ca. 15 m NV af læk sem rennur úr Selgili og ca. 5 m SV af Grafardalsá. Austanmegin við þýfðan og mosagróinn hól. Neðan við ármót. Tæpan einn metra NV við rúst 4 og ca. 50 m N af rúst 3).

Heimildir og munnmæli

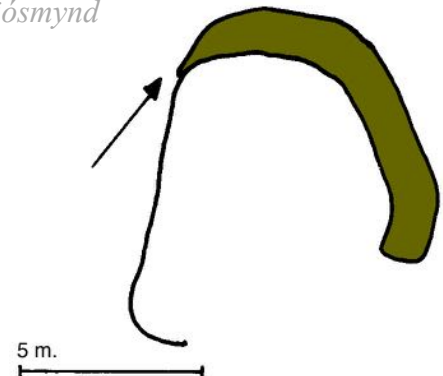
Dragháls. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Stekkur.

7 x 10 m (NA - SV). Austur- og norðurhluti afmarkaðir með torfvegg, 1 m breiðum og 0,1 - 0,3 m háum. Vesturhlutinn er stunginn niður í hallann á hólnum, sem er vestan við stekkin. Op eru á stekknum við báða enda sem liggja við rúst 4. Þau snúa mót A og S. Beinagrind af hyrndri kind liggur í stekknum við NV horn rústar 4.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Lundarreykjadalshreppur	3507		1
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
			1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.10.2001	N 64°26.37 W 021°02.47			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?			Friðlýst?	Hvenær
Lítið				Nei			Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 70 m NA við malarveg og ca. 30 m NV við línuveg. Efst á malarási. Í urð.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, 1 m í þvermál og 0,6 m há. Varðan er farin að láta á sjá og fallin að hluta. Grjóti virðist hafa verið kastað í vörðuna í seinni tíð. Gömul gata (fornleifar nr. 7) liggur ca. 25 m vestan (neðan) við vörðuna.

Teikning

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Lundarreykjadalshreppur	3507		2
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.10.2001	N 64°26.37 W 021°02.06			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Varða		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 70 m NA við malarveg, á stórum steini eða bjargi. Í urð.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hellugrjóti, 1 x 1 m (NNV - SSA) og 1,5 m há. Varðan er vel hlaðin og henni hallar til NV. Ca. 10 m vestur af vörðunni er gömul gata (fornleifar nr. 7).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Lundarreykjadalshreppur	3507		3
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.10.2001	N 64°26.39 W 021°01.85			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Lélegt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Fríðlýsa?	Fríðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 100 m NA af malarvegi. Við brún á malarhrygg við mýri. Í urð/mýri.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr stóru grjóti, 1 x 1,3 m (NV - SA) og 0,5 m há. Neðstu steinarnir lábarðir, aðrir hellur. Varðan er fallin að hluta.

Ca. 10 m SV af vörðunni er gömul gata (fornleifar nr. 7).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Lundarreykjadalshreppur	3507		4
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.10.2001	N 64°26.36 W 021°01.72			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 60 m NA af malarvegi, við brún hryggjar hjá mýri. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr hellurgrjóti, 1 x 1 m (N - S) og 1 m há. Efstu hellurnar í vörðunni hafa fallið af henni til vesturs. Varðan hallar til vesturs. Ca. 6 m vestur af vörðunni er gömul gata (fornleifar nr. 7).

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Lundarreykjadalshreppur	3507		5
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.10.2001	N 64°26.34 W 021°01.57			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Fríðlýsa?	Fríðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 25 m NA af malarvegi. Í brekku og móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr stóru grjóti, hellur að mestu leyti, 1 x 1,1 m (NA - SV) og 1,2 m há. Varðan hallar til NV.
Ca. 3 - 7 m frá vörðunni eru gamlar reiðgötur (fornleifar nr. 7).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Lundarreykjadalshreppur	3507		6
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.10.2001	N 64°26.25 W 021°01.44			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Varða		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 7 m SV af malarvegi og ca. 15 m NA af vatni (Uxavatni). Á stórum steini í blásnum móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr stóru grjóti, 1 x 1 m (NNV - SSV) og 0,6 m há. Varðan er dálítið fallin til austurs. Ca. 4 m vestur af vörðunni er gömul gata (fornleifar nr. 7).

Næsta varða til austurs er sunnan við veginn, við mýri. Sömu sögu er að segja um næstu vörður sem varða gömlu götuna.

Stór og mikil varða (sú stærsta á svæðinu), NA af vörðu nr. 6, er ekki við gömlu götuna og er trúlega ekki hluti af leið. Hún gæti verið landamerki.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla

Borgarfjarðarsýsla

Sveitarfélag

Lundarreykjadalshreppur

Núv. sveitarfél.

3507

Hverfi

Aðalnr.

7

Landareign

Mí:Nr

Heiti

Undirnr.

1

Skrásetjari

Bjarni F. Einarsson

Dags.

15.10.2001

GPS Staðsetning

-

Viðmiðun

M.y.s. Skekkja

Tegund minja

Fornleið

Tilgáta/Niðurstaða

Verk

Fjöldi

Sul 3

1

Hættumat

Hætta

Ástand

Aldur

Í eyði

Tímab. hættumat

Tímab. hætta

Á kort?

Landeyðing

Lítill

Sæmilegt

1550-1900

Nei

Minjagildi

Einkunn

Varðveislugildi

Einkunn 2

Friðlýsa?

Friðlýst?

Hvenær

Talsvert

Nei

Nei

Lega og staðhættir

Liggur sunnan við vörður nr. 1-6 og vestan við vörðu nr. 8. Á holti, í móa og yfir mýri.

Heimildir og munnmæli

Örnefnaskrá. Gilstreymi. Örnefnastofnun.

Lýsing

Fornleið.

Gatan er mjög misbreið og mismargar reiðgötur í henni. Stundum er hún einsleit þar sem hún fer yfir holt og urð, en stundum er hún djúpur skorningur í móann eða nokkrar reiðgötur hlið við hlið.

Gatan liggur yfir veginn á móts við rafmagnsstaur 276. Liggur hún neðan við ásinn (Uxahryggi) sem þar er og fylgir brekkurótinni og fyrir Krókaflóa. Til austurs liggur hún frá vörðu 6 rétt sunnan við núverandi malarveg. Síðan beygir hún til suðurs, rétt austan við Sæluhúsatjörn, hjá Biskupsbrekkur og til suðausturs yfir Skjaldbreiðarhraun.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Lundarreykjadalshreppur	3507		8
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.10.2001	N 64°26.33 W 021°03.26			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Fríðlýsa?	Fríðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 130 m SV af malarvegi, á brún malarhryggjar (Uxahryggjar). Á stórum steini í holti.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, 1 x 1,2 m (NNV - SSA) og 1,2 m há. Gömul gata (fornleifar nr. 7) liggur ca. 25 m NNV af vörðunni (neðan við hana). Ca. 60 m VNV af vörðunni er önnur varða, handan götunnar og önnur varða er ca. 100 m vestur af henni (þær voru ekki skráðar).

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Lundarreykjadalshreppur	3507		9
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	15.10.2001	N 64°26.42 W 021°03.23			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Brú		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 40 m SV af malarvegi, yfir lítinn lækjarskorning. Í móa/mýri.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Brú.

Úr grjóti, 3 m breið, ca. 3 m löng (NA - SV) og ca. 1,2 m há. SV - hluti er orðinn illa farinn vegna ágangs vatns.

Garðlög (hleðslur) sjást á hliðunum brúarinnar beggja vegna hennar. Vísir að rennu má sjá rétt SV við miðju brúarinnar.

Á efri mynd er horft upp eftir læknum, á þeirri neðri niður með honum.

Teikning / Skýrning

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		1
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
-		Síldarmannagata		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	03.09.2001	N 64°26.36 W 021°15.87			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Fornleið		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Linulögn	Lítil	Ágætt	1550-1900				Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Talsvert					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Leiðin liggur úr Hvalfirði yfir Botnsheiði og niður í Skorradal á móts við bæinn Sarp. Þar sem hún var skoðuð (rétt norðaustur af Fálkagilstjörnum og efst í Skorradal) liggur hún í mis vel grónu holti og yfir þurra móa.

Heimildir og munnmæli

Kálund, P.E. K. *Íslenskir sögustaðir*. I. Bindi. Sunnlendingafjórðungur. Reykjavík 1984:214.

Lýsing

Fornleið.

Leiðin er 0,5 - 2 m breið og 0,1 - 0,5 m djúp. Hún er stundum aðeins ein reiðgata og stundum fleiri. Norðan við hið fyrirhugaða línustæði er varða (N 64°26.43 W 021°16.03). Hún er 12 m vestur af leiðinni. Leiðin skiftir sér á hálsinum, en sú skifting sást ekki við vettvangsskoðun.

Sú leið sem liggur vestar (efri mynd), kemur niður þar sem bláendi Skorradals er. Tvær GPS mælingar voru gerða þar sem hugmyndir að línun eru áætlaðar. 1: mæling: N 64°27.45 W 021°20.49
2: mæling: N 64°27.02 W 021°21.15

Varða:

1 x 1,3 m (N - S). Úr grjóti, 1 m há. Umhverfis vörðuna liggja steinar sem áður hafa verið hluti af vörðunni. Varðan virðst hafa verið hlaðin upp í seinni tíð og fremur illa.

Ca. 150 m NNV af vörðunni er önnur varða, hlaðin utan í stóran stein (ekki skoðuð frekar).

Á neðri myndinni er þjóðleiðin þvert á miðja myndina.

Síldarmannagata kemur fyrir í Harðar sögu Grímkellssonar.

Athugasemdir

Að öllum líkindum er gatan eldri en 1550.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		2
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
-		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	03.09.2001	N 64°26.73 W 021°16.12			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Skotbyrgi		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1900-
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Lítið			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Við fjallsbrún í holti, (nokkra tugi metra) vestur af Síldarmannagötum (nr. 1).

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Skotbyrgi.

Úr grjóti, 2,8 x 3,2 m (NNA - SSV). Veggir úr hellugrjóti, 0,6 - 1 m breiðir og 0,2 - 1 m háir.

Dyr eru á eystri langvegg mót austri.

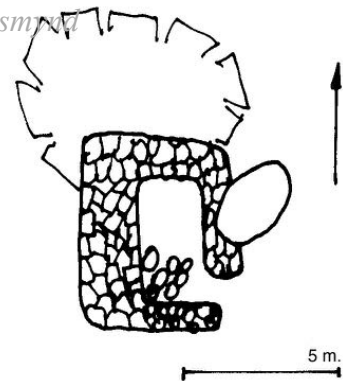
Byrgið er hlaðið á milli tveggja stórra steina og ofan á eystri steininum er laus stór steinn, sem hefur verið hluti af veggnum.

Á gólfi suðurhlutans er mikið grjót sem fallið hefur úr veggjum.

Ca. 1 m norður af byrginu er lág varða sem stendur ofan á vestari steininum sem byrgið er hlaðið við.

Ca. 50 - 70 m norður af byrginu eru skorningar sem liggja niðum með hlíðinni þar sem skiftast á grónir móar og blásnir skorningar.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		7
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	28.09.2001	N 64°28.21 W 021°24.79			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Álfhóll		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Línulögn	Mikil	-	1900-				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Undir Sultartangalínu 1, ca. 30 m NV af lynghól er heitir Ásbjarnarhóll og ca. 100 m SV af Grafardalsá. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Grafardalur. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Álfhóll.

Hóllinn er ca. 40 x 70 m (NA - SV), en nákvæm stærð er óljós vegna þess að hóllinn rennur saman við brekkuna ofan við hann. Hann er ca. 4 m hár. Hóllinn er gróinn mosa og grasi, en farið er að blása úr honum á stöku stað og mest þó á kollinum. Austanmegin er hóllinn vel brattur. Í hólnum á að hafa sést ljós og heyrst mannamál.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		8
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Grafardalur o.fl.				1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	28.09.2001	N 64°27.30 W 021°25.40			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Gata		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900				Já
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Gatan liggur frá Grafardal yfir hálsinn í átt að Seldal, sem gengur út úr Kúvallardal. Í móa, holti, mýri og urð.

Heimildir og munnmæli

Grafardalur. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Gata.

Gatan er 0,3 - 1 m breið og 0,2 - 0,5 m djúp þar sem hún var skoðuð á kaflanum á Vegahrygg.

GPS mælingin var gerð þar sem ein hugmynd að línu liggur frá Botnsheiði.

Gatan hlykkjast yfir hálsinn og fer m.a. yfir þar sem heitir Vegahryggur. Liggur hún aðallega austan í honum. Virtist hún halda áfram til SV og liggja austan við Grenás.

Hugsanlega hefur þetta verið leið í selið í Seldal/Kúhallardal og áfram í Hvalfjörð! Gatan mun hafa legið niður að Grafardal, nánast beint á móti bænum.

Á efri myndinni má sjá Grenás, aðeins hægra megin við miðjan sjóndeildarhringinn. Myndin er tekin u.þ.b. þar sem GPS mælingin var gerð.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		9
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Fitjar		-	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	01.10.2001	N 64°27.16 W 021°21.19			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Nei			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Lítið			
Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Á lágrí klöpp, í brekku. Mói.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, ca. 1,5 m í þvermál og 0,4 m há. Út úr vörðunni til NV er eins og veggstubbur, 0,6 m langur, 0,7 m breiður og 0,2 m hár. Varðan er mosa og grasi gróin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Frá vörðunni sjást vörður úti við sjóndeildarhringinn til S og SV. Sú sem er til suðurs mun heita Hinrik. Á bak við hana glittir í tvívörður.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		10
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Fitjar		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	01.10.2001	N 64°27.37 W 021°20.38			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Lítil	Sæmilegt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Fríðlýsa?	Fríðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir	Heimildir og munnmæli
Sunnan í stórum, blásnum klapparhól, ca. 250 m suður af Sultartangalínu 1.	

Lýsing

Varða.
Úr grjóti, botn 2 x 2 m (A - V), nær ferningslaga. 0,6 m há. Við NA horn vörðunnar eru flatir steinar. Við botn hennar má næstum sjá garðlög (hleðslur).

E.t.v. Landamerki.

Ljósmyndari	Bjarni F. Einarsson
Filma nr./teg. myndar	Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Frá vörðunni sjást vörður úti við sjóndeildarhringinn til S og SV. Sú sem er til suðurs mun heita Hinrik. Á bak við hana glittir í tvívörður.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		11
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Efstibær		Eystri Hræða?	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	02.10.2001	N 64°27.96 W 021°11.68			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Varða		Sul 3	1				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær	
Lítið				Nei	Nei		

Lega og staðhættir

Á steini í hlið. Ca. 150 m ofan við línuveg og Sultartangalínu 1. Á blásnu holti/móa.

Heimildir og munnmæli

Efstibær. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Varða.

Úr hellugrjóti, 0,6 - 0,7 m í þvermál og 1,2 m há. Efst er stakur lábarður steinn.

Niður frá vörðunni er skorningur sem gæti verið gata. Má fylgja skorningnum niður að línuveginum. Ca. 100 m N af vörðunni er vörðubyrping, sem ekki var skráð. Vörðurnar þar eru allavega fimm, í misgóðu ástandi.

Skv. Örnefnaskrá var varðan hlaðin til að hræða dýrbít (sé um rétta vörðu að ræða, en þær eru margar á svæðinu ofanverðu).

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Beint niður af vörðunni eru fornleifar nr. 12.n Varðan gæti varðað þessar minjar.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		12
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Efstibær		Stekkurinn?	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	02.10.2001	N 64°27.72 W 021°11.87			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Gerði							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?			Friðlýst?	Hvenær
Lítið				Nei			Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 70 m suður af Sultartangalínu 1 (mastri) og ca. 50 m norður af á (Fitjaá). Í brekku, móa.

Heimildir og munnmæli

Efstibær. Örnefnaskrá. Handrit. Örnefnastofnun.

Lýsing

Gerði.

18 x 26 m (NNV - SSA). Gerðið er utan um hól. Veggir úr torfi, 1 - 1,5 m breiðir og 0,1 - 0,6 m háir. SSA - endi er nær alveg fallinn. Hæstur er garðurinn utan um gerðið í NNV - enda. Efst á hólnum gæti leynst rúst.

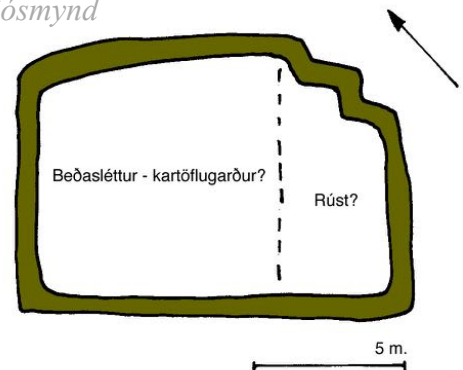
Norðan megin í gerðinu eru beðasléttur eða hryggir, sem gætu verið eftir kartöflurækt. Gerðið er vel gróið.

Ca. 20 m niður af gerðinu er gata (fjargata?).

Í Örnefnalýsingu segir: „Vestan til á Teigsmýri er Tjaldholt, og nokkuð þar fyrir vestan er Stekkurinn. Umhverfis hann er Stekkjartúnið, en þar var áður allvel ræktað og afgirt.“ Líklega hefur gerðið því verið kallað Stekkurinn.

Hugsanlega hefur kartöflurækt verið stunduð á staðnum eftir að hann þjónaði sem stekkur.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Gerðið liggur beint niður af (í SV) vörðunni, fornleifum nr. 11.

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		13
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Efstibær		Hefur nafn?		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	02.10.2001	N 64°27.80 W 021°14.07			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Efnistaka	Mikil	Sæmilegt	1900-				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Fríðlýsa?	Fríðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Á steini, ca. 5 m N af malarveg, undir Sultartangalínu 1. Í móa.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, 0,6 - 0,7 m í þvermál og 1 m há. Varðan er að mestu leyti úr hellugrjóti. Hún virðist nýleg.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		14
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Efstibær		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	02.10.2001	N 64°27.78 W 021°14.52			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi
Varða		Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur
Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900
Í eyði	Timab. hættumat	Timab. hætta	Á kort?
			Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2
Lítið			
		Friðlýsa?	Friðlýst?
		Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 15 m SSV af malarveg og ca. 40 m NNA af á (Fitjaá). Ca. 50 m NNA af vörðunni er mastur nr. 304. Á klöpp.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, ca. 1 m í þvermál og 1 m há. Farin að láta aðeins á sjá.

Ca. 50 m NNV af vörðunni sést varða nr. 15.

Teikning/Ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		15
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Efstibær		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	02.10.2001	N 64°27.80 W 021°14.59			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Mikil	Sæmilegt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2				Friðlýsa?	Friðlýst?
Lítið							Nei	Nei

Lega og staðhættir

Ca. 6 m SV af malarveg og 10 m SV af Sultartangalínu 1. Á klöpp.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, 1 - 1,2 m í þvermál og 1,1 m há. Varðan er farin að falla. Eldri varða (?) liggur 0,5 m vestur af vörðunni.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		16
Landareign	Mí:Nr	Heiti		Undirnr.
Efstibær		-		1

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	02.10.2001	N 64°27.84 W 021°14.85			<10

Tegund minja	Tilgáta/Niðurstaða	Verk	Fjöldi				
Vörður		Sul 3	3				
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?
Ekkert	Engin	Sæmilegt	1550-1900				Nei
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2		Friðlýsa?	Friðlýst?	Hvenær
Lítið					Nei	Nei	

Lega og staðhættir

Ca. 30 m NNA frá malarvegi og ca. 10 m NNA af rafmagnslínu (varða 1). Á klöpp.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Vörður.

Varða 1).

Úr grjóti, 1 m í þvermál og 1,5 m há. Varðan er heil (efri mynd).

16 m SSA af vörðu) er varða 2).

Varða 2).

Úr grjóti, ca. 1 m í þvermál og 0,5 m há. Varðan er fallin og virðist ung. Hún er illa hlaðin.

11 m V af vörðu 2) er varða 3).

Varða 3).

Úr grjóti, 0,6 m í þvermál og 0,4 m há. Varðan er ung og illa hlaðin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir

--

Fornleifaskrá

Sýsla	Sveitarfélag	Núv. sveitarfél.	Hverfi	Aðalnr.
Borgarfjarðarsýsla	Skorradalshreppur	3506		17
Landareign	Mí:Nr	Heiti	Undirnr.	
Efstibær		-	1	

Skrásetjari	Dags.	GPS Staðsetning	Viðmiðun	M.y.s.	Skekkja
Bjarni F. Einarsson	02.10.2001	N 64°27.78 W 021°14.94			<10

Tegund minja					Tilgáta/Niðurstaða		Verk	Fjöldi
Varða							Sul 3	1
Hættumat	Hætta	Ástand	Aldur	Í eyði	Tímab. hættumat	Tímab. hætta	Á kort?	
Línulögn	Mikil	Lélegt	1550-1900				Nei	
Minjagildi	Einkunn	Varðveislugildi	Einkunn 2	Friðlýsa?			Friðlýst?	Hvenær
Lítið				Nei			Nei	

Lega og staðhættir

Á berghrygg, ca. 60 m SSV af Sultartangalínu 1 og ca. 15 m N af á (Fitjaá). Í holti.

Heimildir og munnmæli

Lýsing

Varða.

Úr grjóti, 0,9 - 1 m í þvermál og 0,5 m há. Varðan er fallin.

Teikning/ljósmynd

Ljósmynd

Ljósmyndari

Bjarni F. Einarsson

Filma nr./teg. myndar

Stafræn. Olympus C-820L

Athugasemdir